

Djelovanje udruga na području Međimurske županije i utjecaj pandemije COVIDA-19 na njihovo financijsko i računovodstveno poslovanje

Stojko, Karlo

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:923144>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-24**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Integrirani preddiplomski i diplomski studij – Poslovna ekonomija

**DJELOVANJE UDRUGA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE
ŽUPANIJE I UTJECAJ PANDEMIJE COVIDA-19 NA
NJIHOVO FINANCIJSKO I RAČUNOVODSTVENO
POSLOVANJE**

Diplomski rad

Karlo Stojko

Zagreb, travanj 2021.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski studij – Poslovna ekonomija

**DJELOVANJE UDRUGA NA PODRUČJU MEĐIMURSKE
ŽUPANIJE I UTJECAJ PANDEMIJE COVIDA-19 NA
NJIHOVO FINANCIJSKO I RAČUNOVODSTVENO
POSLOVANJE**

**ACTIVITIES OF THE ASSOCIATIONS IN MEĐIMURJE
COUNTY AND THE IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC ON
THEIR FINANCIAL AND ACCOUNTING OPERATIONS**

Diplomski rad

Karlo Stojko, 0067538479

Mentor: prof. dr.sc Vesna Vašiček

Zagreb, travanj 2021.

KARLO STOJKO

(ime i prezime studenta/ice)

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je DIPLOMSKI RAD
(vrsta rada)

isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Karlo Stojko v.r.
(vlastoručni potpis studenta)

Zagreb, travanj 2021.
(mjesto i datum)

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

Djelatnost neprofitnih organizacija usmjerena je javnom interesu, a većina je njih organizirana kroz udruge. Ministarstvo financija vodi Registar neprofitnih organizacija u kojem su javno objavljeni njihovi financijski izvještaji. Istraživanje u ovom radu usmjereno je na djelovanje udruga na području Međimurske županije. Na području Međimurske županije djeluje veliki broj umjetničkih udruga koje njeguju tradiciju i kulturu Međimurja, a aktivne su i brojne sportske udruge te ostale udruge. Fokus ovog rada stavljen je na djelovanje amaterskih udruga i utjecaj COVID-19 pandemije na njihov rad s naglaskom na utjecaj na njihovo financijsko i računovodstveno poslovanje. Društveni život sveden je na minimum, tako i djelovanje raznih udruga te je utjecaj COVID-19 pandemije više nego očit. Udruge su bile prisiljene organizirati svoj rad na daljinu, a malo je onih kod kojih je to moguće. Analiza je provedena kroz nekoliko aktivnih udruga koje imaju kontinuitet djelovanja kroz više godina i koje su ažurne i transparentne u financijskom izvještavanju. Kroz analizu izvještaja za 2019. i 2020. godinu analiziran je utjecaj aktualne krize na njihovo djelovanje te kakav utjecaj pandemija ima na njihovo financijsko poslovanje i je li došlo do značajnih promjena financijskih stanja i izvora sredstava analiziranih udruga. Vidljivo je kako su neke od njih ipak uspjele ostvariti neke svoje aktivnosti, ali u puno manjem opsegu nego prethodnih godina.

Ključne riječi: neprofitna organizacija, udruge, Međimurska županija, COVID-19 pandemija, financijsko i računovodstveno poslovanje

ABSTRACT

The activities of non-profit organizations are focused on the public interest and most of them are organized through associations. The Ministry of Finance maintains a Register of non-profit organizations in which their financial statements are published. The research in this paper is focused on the activities of associations in Međimurje County. Međimurje is a Croatian "island" surrounded by the rivers Mura and Drava and an area that nurtures its tradition and culture through numerous cultural and artistic associations. Numerous sports associations and other associations whose members are connected by a common interest are also active. The focus of this paper is on the activities of amateur associations and the impact of the COVID-19 pandemic on their work with an emphasis on the impact on their financial and accounting operations. Social life has been reduced to a minimum, as have the activities of various associations, and the impact of the COVID-19 pandemic is more than obvious. Associations have been forced to organize their work remotely, and there are few where this is possible. The analysis was conducted through several active associations that have a continuity of activities over several years and that are up-to-date and transparent in financial reporting. The methodology is based on reviewing several associations which have a continuity of activities over several years and that are up to date and transparent in financial reporting. An analysis of their reports for 2019 and 2020 will show the impact of the current crisis on their activities and financial operations and whether there have been significant changes in the financial condition and sources of funds. The conclusion indicates that the associations have been affected by the pandemic but some of them still managed to realize some of their activities, but on a much smaller scale than in previous years.

Key words: non-profit organization, association, Međimurje County, COVID-19 pandemic, financial and accounting operations

Sadržaj

1.	UVOD	1
1.1.	Predmet i cilj rada.....	1
1.2.	Izvori i metode prikupljanja podataka	1
1.3.	Sadržaj i struktura rada.....	2
2.	OBILJEŽJA FINACIJSKOG I RAČUNOVODSTVENOG POSLOVANJA UDRUGA	3
2.1.	Pojam i obilježja neprofitnih organizacija.....	3
2.1.1.	Načini financiranja neprofitnih organizacija	6
2.1.2.	Vrste neprofitnih organizacija	8
2.2.	Zakonodavni okvir djelovanja neprofitnih organizacija.....	11
2.2.1.	Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.....	11
2.2.2.	Zakon o udrugama.....	14
2.2.3.	Registar neprofitnih organizacija	16
2.2.4.	Registar udruga.....	17
2.3.	Osnovna obilježja udruga	18
2.3.1.	Osnivanje i statut udruge	21
2.3.2.	Registracija udruge.....	23
2.4.	Imovina i financiranje udruga	24
2.5.	Računovodstvo i financijsko izvještavanje udruga	26
2.5.1.	Zakonski okvir računovodstva udruga u Republici Hrvatskoj	27
2.5.2.	Vođenje jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva	29
2.5.3.	Financijsko izvještavanje udruga	34
3.	DJELOVANJE UDRUGA U VRIJEME PANDEMIJE COVIDA-19	38
3.1.	Sloboda udruživanja i osnivanje udruge na daljinu.....	39
3.2.	Rad tijela udruge i održavanje skupštine na daljinu	40
3.3.	Problemi financiranja udruga u vrijeme pandemije COVIDA-19.....	41
4.	UDRUGE NA PODRUČJU MEĐIMURSKJE ŽUPANIJE I ANALIZA UTJECAJA PANDEMIJE COVIDA-19 NA NJIHOVO DJELOVANJE	43
4.1.	Broj i vrste udruga u Međimurskoj županiji.....	43
4.1.1.	Kulturno umjetničke udruge i razvoj amaterizma na području Međimurja.....	45
4.1.2.	Sportske udruge na području Međimurja	47
4.1.3.	Ostale udruge koje djeluju u drugim područjima	49
4.2.	Izvori financiranja	50
4.3.	Utjecaj pandemije COVIDA-19 na djelovanje odabranih udruga.....	53
4.4.	Analiza financijskih izvještaja odabranih udruga i utjecaj pandemije COVIDA-19 na poslovanje odabranih udruga.....	54

ZAKLJUČAK	68
LITERATURA.....	70
POPIS SLIKA	73
POPIS TABLICA.....	73
PRILOZI.....	74
ŽIVOTOPIS	75

1. UVOD

1.1.Predmet i cilj rada

Pojam udruga među ljudima uglavnom izaziva pozitivne emocije, posebice ukoliko se radi o amaterskim udrugama čiji je osnovni cilj djelovanja zabava i ispunjenje slobodnog vremena. Neprofitne organizacije osnovane su prvenstveno sa svrhom zadovoljenja zajedničkih i općekorisnih društvenih potreba, a potiču rast i razvoj društva u cjelini. One zadovoljavaju interese šire javnosti ili grupe pojedinaca, dok profitne organizacije svojim djelovanjem podrazumijevaju ostvarivanje vlastite koristi, odnosno profita.

Međimurska je županija najmanja županija u Republici Hrvatskoj, ali i najgušće naseljeno područje nakon grada Zagreba. Tradicija, kultura i povijest na tom su području oblikovali poseban mentalitet kojem je doprinio i položaj županije na granici sa Slovenijom i Mađarskom. Tradiciju i kulturu na tom području čuvaju brojne kulturno umjetničke udruge. Gotovo svaka općina ima svoju aktivnu kulturno umjetničku udruhu, a aktivan je i veliki broj ostalih udruga, a posebice onih sportskih. Amaterski nogomet tu se posebno ističe, te na području Međimurja djeluju tri amaterske nogometne lige.

Osnovni predmet i cilj ovog rada je predstaviti djelovanje udruga na području Međimurja te analizirati utjecaj COVID-19 pandemije na njihovo financijsko i računovodstveno poslovanje. Pandemija je zaustavila sve. Gospodarske su aktivnosti usporene i smanjene, a društveni život sveden je na minimum. U ovom radu analiza djelovanja pandemije provedena je na uzorku od nekolicine transparentnih udruga. Analiza je provedena usporedbom financijskih izvješća za 2019. i 2020. godinu. Izvedeni su zaključci o promjenama financijskih stanja i izvora sredstava uzrokovanih pandemijom COVIDA-19.

1.2.Izvori i metode prikupljanja podataka

Za izradu ovog diplomskog rada korištena je znanstvena i stručna literatura s područja neprofitnih organizacija i udruga. Korišten je časopis „Udruga“ koji je namijenjen predsjednicama/cima udruga te ostalim odgovornim osobama u udrugama, a u kojem je puno članaka o aktualnoj pandemiji i njezinom utjecaju na djelovanje udruga.

Korišteni su i zakoni i uredbe koji definiraju djelovanje udruga i drugih neprofitnih organizacija. Knjige o povijesti, narodnim običajima i kulturnoj baštini Međimurja su literatura korištena kao podloga u portretiranju kulturno-umjetničkih udruga. Također,

korišteni su podaci o društvenom životu i djelovanju udruga javno dostupni na službenim stranicama Međimurske županije. Autor diplomskog rada žitelj je Međimurske županije te su izneseni stavovi i mišljenja stečeni konkretnim uvidom u rad i djelovanje nekih udruga.

Srž ovog rada je utjecaj aktualne pandemije na rad udruga. Podaci (financijska izvješća) za većinu udruga (osim za HKUU Sveti Martin na Muri i Udrugu „Hortus Croatiae) dobiveni su od gospodina Nikole Kotura koji je direktor računovodstvenog servisa Conto-art j.d.o.o.¹ Navedeno poduzeće vodi poslovanje 39 udruga. Financijski podaci za 2019. godinu dostupni su i u Registru neprofitnih organizacija, a od ožujka 2021. godine dostupni su i financijski podaci za 2020. godinu. Analiza je provedena usporedbom i analizom financijskih izvješća za 2019. i 2020. godinu. te će se iz toga donositi zaključci o financijskom i računovodstvenom položaju i stanju analiziranih udruga.

1.3.Sadržaj i struktura rada

Nakon uvodnog poglavlja u drugom poglavlju definiraju se neprofitne organizacije te njihov zakonodavni okvir s naglaskom na osnovna obilježja financijskog i računovodstvenog poslovanja udruga. Iduće poglavlje opisuje djelovanje udruga u vrijeme pandemije COVIDA-19 te koji su problemi vezani uz financiranje udruga u vrijeme pandemije COVIDA-19. Ključno poglavlje posvećeno je djelovanju udruga na području Međimurske županije te analizi utjecaja pandemije COVIDA-19 na njihov rad te na njihovo financijsko i računovodstveno poslovanje. U tom dijelu rada provedena je i analiza utjecaja pandemije COVIDA-19 na poslovanje odabranih udruga usporedbom i analizom njihovih financijskih izvještaja u pandemijskoj godini te u godini prije pandemije. Veći ponder u analizi stavljen je na kulturno umjetničke udruge, a zastupljene su i sportske te ostale udruge.

¹ Dostupno na: <https://www.poslovna.hr/lite/conto-art/1534408/subjekti.aspx> (22.2.2021.)

2. OBILJEŽJA FINACIJSKOG I RAČUNOVODSTVENOG POSLOVANJA UDRUGA

2.1. Pojam i obilježja neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije osnovane su sa svrhom zadovoljenja zajedničkih, društvenih i općekorisnih potreba. Osnovna karakteristika koja ih razlikuje od profitnog sektora jest da njihova temeljna funkcija nije ostvarenje profita. Počevši od samog osnivanja neprofitnih organizacija, preko uvažavanja specifičnosti njihove djelatnosti i specifičnosti izvora financiranja, navedene karakteristike rezultiraju specifičnim računovodstvenim praćenjem djelatnosti i financijskim izvještavanjem neprofitnih organizacija.²

Druga polovica 20. stoljeća za čovječanstvo je bila razdoblje velikih inovacija, a promjene koje se odnose na funkcioniranje društva i odnose među pojedincima relativno su manje poznate. Najčešće su spominjana područja: visoka tehnologija, proizvodnja hrane, medicina itd., a manje su poznate činjenice kako „neprofitni sektor“ utječe na ljudski razvoj. Radi se o pojedincima i organizacijama koje pomažu da društvo postane zajednica orijentirana prema osobnom i obiteljskom napretku, ali i napretku zajednice kojoj pripadaju. Spomenuto je područje postalo interesantno znanstvenoj i stručnoj javnosti potkraj pedesetih godina prošlog stoljeća u sklopu intenzivnijeg znanstvenog proučavanja odnosa između tri temeljne odrednice suvremenog društva: države, zajednice ljudi i tržišta.³

Neprofitne organizacije moguće je opisati kroz nekoliko pojmova: neprofitno, treći sektor, civilno društvo, dobrotvorni sektor, nevladine organizacije.⁴

1. Pojam „neprofitni“ naglašava osnovnu karakteristiku neprofitnih organizacija, a to je da njihovo osnivanje i djelovanje primarno nije radi ostvarivanja profita.
2. Pojam „treći sektor“ naglašava da pored države i privatnog sektora postoji i treći (neprofitni) sektor koji značajno utječe na razvoj društva u cjelini. U današnjim vremenima globalizacije, užurbanosti i pandemije COVIDA 19, treći sektor još više dobiva na važnosti, potreban svakom pojedincu za njegov razvoj i psihičku stabilnost i ravnotežu.

² Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 1

³ Oblak, P. (2020.) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet

⁴ Vašiček D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 2

3. Pojam „civilno društvo“ jest posebna potkomponenta javnog života nasuprot države i privatnog sektora i predstavlja udruženje radi zadovoljavanja nekih zajedničkih interesa.
4. „Dobrotvorni sektor“ naglašava financijsku podršku koju organizacije dobivaju donacijama, a naglašava se i uloga volonterskog rada. Međutim, ove organizacije često nemaju većinu prihoda iz tih izvora.⁵
5. Pojam „nevladine organizacije“ naglašava odvojenost organizacija od države i njenog utjecaja.

Uobičajena je podjela neprofitnih organizacija, kako u većini literature, a tako i na predavanjima i seminarima koji govore o toj tematici, na proračunske korisnike i neprofitne organizacije (pojam korišten u užem smislu za nevladine organizacije).

Neprofitne organizacije obavljaju djelatnost koja nije tržišno interesantna, ukoliko se promatra s ekonomskog aspekta. Isporuka je bez protučinidbe, a izvori financiranja u pravilu nisu tržišni (prodaja, zaduživanje).⁶

Neprofitne organizacije najčešće se financiraju iz raznih vrsta članarina, donacija i sličnih izvora, a što je posebno očito kod udruga, te će to biti vidljivo i analizirano u nastavku ovog rada.

Neprofitne organizacije, kao što je već bilo rečeno, služe javnoj svrsi i često se nadovezuju, odnosno nadopunjavaju na neke vladine politike i programe, kao što su briga za mlade, za skupine s posebnim potrebama, održavanje raznih kulturnih programa, manifestacija i okupljanja.

One stječu pravnu osobnost registracijom u skladu sa zakonima koji reguliraju tu vrstu djelatnosti.⁷

Takve organizacije redovito se ne uključuju u političku aktivnost te u svom djelovanju nastoje biti politički neobojene.⁸

Iz svega navedenog, može se izvući jednostavna i općeprihvaćena definicija neprofitnih organizacija te se one definiraju kao pravne osobe koje se osnivaju radi ostvarivanja

⁵ Bežovan G., (1995) Neprofitne organizacije i kombinirani model socijalne politike. Revija za socijalnu politiku (online), Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/29782> (23.2.2021.), str. 197

⁶ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 3

⁷ Vašiček D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka

⁸ Oblak, P. (2020.) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet

određenog javnog, općeg ili zajedničkog interesa pojedinaca, grupe građana ili šire zajednice, pri čemu ne posluju radi ostvarivanja profita niti djeluju na tržišnoj osnovi.⁹

Važno je za naglasiti kako u neprofitnoj organizaciji nijedan njezin član nema pravo na stjecanje prihoda iz razlike prihoda i rashoda.

Neka od osnovnih obilježja neprofitnih organizacija koja naglašavaju razlike između profitnih i neprofitnih organizacija su sljedeća:¹⁰

1. Odsustvo mjerenja profita.
2. Razlika u poreznim i zakonskim uređenjima
3. Razvoj neprofitnih organizacija usmjeren je pretežito na pružanje usluga (u pravilu su to općekorisne, zajedničke, društvene usluge).
4. Neprofitne organizacije imaju veća ograničenja u određivanju (promjeni) ciljeva i formuliranju strategija (primjerice cilj osnivanja ribolovnog društva jest okupljanje ribiča, organiziranje ribičkih natjecanja, druženja i slično, a ciljevi su definirani prilikom osnivanja i praktički su nepromjenjivi).
5. Manja zavisnost od financijske podrške stranaka (klijenata). Profitno orijentirane jedinice često ovise o financijskoj podršci klijenata, a to ne mora biti slučaj kod neprofitnih organizacija, posebice kod onih koje se financiraju donatorstvom, subvencijama i potporama gdje nema izravne veze između klijenata i izvora financiranja, Takve organizacije su i predmet ovog rada.
6. Visoki stupanj profesionalizma (kod strukovnih udruženja)
7. Važnost političkog utjecaja. Neprofitne organizacije često su produžena ruka nečije političke moći, ili obrnuto, u njima može biti koncentrirana značajna politička snaga koja ima utjecaj na tekuća politička zbivanja.
8. Tradicija neprimjerene upravljačke kontrole (ne znači da nema kontrole, ali ona nije izražena kao u profitno orijentiranim organizacijama).
9. Nema direktne povezanosti između prihoda i rashoda.
10. Nema izraženih vlasničkih interesa.

⁹ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 4

¹⁰ Sirovica, K., Vašiček, D. i Vašiček, V. (2005.) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Postoji i jednostavnija podjela osnovnih obilježja neprofitnih organizacija:¹¹

- Formalnost (održavanje redovitih sastanaka i određeni stupanj organizacijske stabilnosti)
- Privatnost (institucionalna odvojenost organizacije od države, iako ju država može podupirati)
- Ne raspodjela profita
- Samoupravljanje (upravljanje i kontroliranje vlastitog poslovanja)
- Dobrovoljna priroda organizacije

Rast neprofitnih organizacija od druge polovice dvadesetog stoljeća zaista je ogroman i predstavlja pravi fenomen. Njihov broj je između 1987. i 1997. porastao za 31 %, a od 1999. do 2009. za još dodatnih 31,5 %.¹²

Istraživanje i proučavanje u području neprofitnog djelovanja razvija se i postaje sve značajnije, a gotovo svaka osoba je na neki način upoznata ili sudjeluje u aktivnostima neke neprofitne organizacije, posebice u udrugama kao najbrojnijem i najraširenijem obliku udruživanja.

2.1.1. Načini financiranja neprofitnih organizacija

U Hrvatskoj postoje dva osnovna načina financiranja neprofitnih organizacija: financiranje iz proračuna i ostalo financiranje nevezano uz proračune. Tako dolazimo i do osnovne podjele neprofitnih organizacija na državne neprofitne organizacije i na nedržavne (nevladine) neprofitne organizacije – neprofitne organizacije u užem smislu.

U daljnjem tijeku ovog rada fokus će biti stavljen na nevladine neprofitne organizacije (neprofitne organizacije u užem smislu), odnosno na udruge kao najznačajnije od njih.

Organizacije u cijelosti financirane iz proračuna, tj. **državne neprofitne organizacije** su¹³:

1. tijela državne uprave i državne vlasti
2. tijela jedinice lokalne uprave i samouprave

¹¹ Smoljan, A. (2020.) Kvaliteta socijalnih usluga koje pružaju udruge u Republici Hrvatskoj. Poslijediplomski specijalistički rad. Zagreb: Ekonomski fakultet, str. 8

¹² Smoljan, A. (2020.) Kvaliteta socijalnih usluga koje pružaju udruge u Republici Hrvatskoj. Poslijediplomski specijalistički rad. Zagreb: Ekonomski fakultet, str. 11

¹³ Sirovica, K, Vašiček, D., Vašiček, V. (2005.) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovoda i financijskih djelatnika, str. 16

3. druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće i izdatke osiguravaju u proračunu i proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave

Pravne osobe koje su proračunski korisnici financiraju svoje plaće i ostale izdatke izravno iz proračuna.

Ukoliko se sredstva za plaće i druge izdatke planiraju u posebnoj glavi proračuna tada je neprofitna organizacija proračunski korisnik i time je obveznik primjene računovodstvenog sustava proračuna.

U drugom slučaju, sredstva za plaće i ostale izdatke ne planiraju se u posebnom razdjelu i glavi proračuna već se djelatnost neprofitnih organizacija financira transferiranjem (donacijama) sredstava krajnjem korisniku. U tom je slučaju neprofitna organizacija obveznik primjene računovodstvenog sustava za neprofitne organizacije.

Neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave dužne su sastavljati izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava.¹⁴ Njega su dužne sastavljati sve neprofitne organizacije, bilo da su obveznici jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva, a dostavljaju se davateljima sredstava. Izvještaje o potrošnji sredstava davatelji sredstava mogu, ali i ne moraju objaviti.

Republika Hrvatska država je s velikim brojem lokalnih i regionalnih samouprava. U Republici Hrvatskoj ustrojeno je 20 županija i Grad Zagreb, 428 općina i 127 gradova.¹⁵

Uz navedeni broj lokalnih jedinica velik je broj proračunskih i izvanproračunskih korisnika te je ta tematika predmet brojnih istraživanja, rasprava i debata.

Jedna od podjela **nedržavnih (nevladinih) neprofitnih organizacija** koje se ne financiraju iz proračuna je sljedeća¹⁶:

- političke organizacije i stranke
- športska društva, klubovi i savezi
- kulturno-umjetnička društva
- strukovne udruge, zajednice i savezi
- socijalno-humanitarne društvene organizacije

¹⁴ Bičanić, N. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB poslovno savjetovanje

¹⁵ Popis županija, gradova i općina. Dostupno na: <https://mpu.gov.hr/> (5.3.2021.)

¹⁶ Sirovica, K., Vašiček, D., Vašiček, V. (2005) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 17

- vjerske zajednice
- organizacije i udruge mladeži
- sindikati
- udruge građana
- druge organizacije osnovane po posebnim propisima za koje proizlazi da su neprofitne organizacije, a koje se ne financiraju iz proračuna (HAK, turističke zajednice, gospodarske komore)

Često u laičkim razgovorima udruga postaje sinonim za neprofitnu organizaciju, a njihov je broj, kao što je već bilo rečeno, posebno porastao u drugoj polovici prošlog stoljeća.

Nedržavne neprofitne organizacije financiraju se kao dobrotvorne i članske organizacije ili na komercijalnoj osnovi.¹⁷

Dobrotvorne organizacije su crkve i druge vjerske zajednice, humanitarne organizacije, razne fundacije i zaklade itd.

Članske neprofitne organizacije su primjerice sindikati, interesne i poslovne udruge.

Nedržavne neprofitne organizacije na komercijalnoj osnovi su primjerice zoološki vrtovi parkovi, razne privatne ustanove koje svoje djelatnosti prema posebnim propisima ne mogu obavljati putem trgovačkih društava, već kao ustanove (skrb o starijima i nemoćnima, predškolski odgoj i obrazovanje).

2.1.2. Vrste neprofitnih organizacija

Postoji više podjela neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj. Jedna od podjela prema načinu financiranja već je prezentirana u prethodnom potpoglavlju, a to je podjela na državne (vladine) neprofitne organizacije, te na nedržavne neprofitne organizacije (neprofitne organizacije u užem smislu).

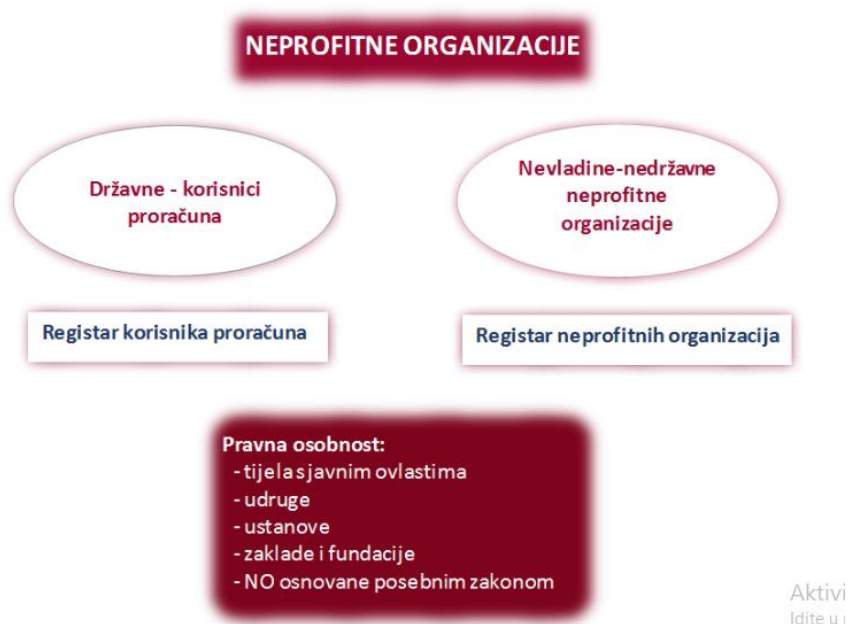
U Hrvatskoj se pojavljivalo dosta dvojbi u razgraničavanju neprofitnih organizacija. U Zakonu o proračunu 2003. godine definiran je pojam proračunskog korisnika što je postalo čvrsta osnova za razgraničavanje neprofitnih organizacija na državne i nedržavne.¹⁸

¹⁷ Sirovica, K., Vašiček, D., Vašiček, V. (2005) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 17

Temeljni pravni oblici neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj su¹⁹:

- Udruge – djelatnost regulirana Zakonom o udrugama
- Ustanove – Zakon o ustanovama
- Zaklade i fundacije – Zakon o zakladama i fundacijama
- Drugi pravni oblici osnovani posebnim propisima (Zakon o Hrvatskom crvenom križu, Zakon o političkim strankama i sl.)

Slika 1: Podjela neprofitnih organizacija

izvor: Klečina, N. (2018) Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija. Diplomski rad. Fakultet ekonomije turizma - izrađeno prema Vašiček, D., Vašiček, V. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba radi zaštite njihovih probitaka ili zaštite i zauzimanja za neka druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi. Građanima je pravo udruživanja zajamčeno Ustavom

¹⁸ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 7

¹⁹ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 7

Republike Hrvatske, a jedino je zabranjeno udruživanje koje ugrožava demokratski i ustavni poredak Republike Hrvatske te neovisnost, jedinstvenost i cjelovitost Republike Hrvatske.²⁰

Prema Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja registra udruga Republike Hrvatske i registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj²¹, klasificirano je nekoliko područja njihovog djelovanja. Jedno od područja njihovog djelovanja jesu branitelji i stradalnici, posebno onih iz Domovinskog rata. Udruge djeluju na području demokratske i političke kulture, na području duhovnosti, gospodarstva, hobističke djelatnosti, kulture i umjetnosti.

Njihovo područje djelovanja su i zaštita ljudskih prava, međunarodna suradnja, obrazovanje, znanost i istraživanje, održivi razvoj, socijalna djelatnost, tehnička kultura i sport.

Udruge djeluju i u području zaštite zdravlja, zaštite prirode i okoliša te na području zaštite i spašavanja života.

Ustanove su pravne osobe koje trajno obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, športa, skrbi o djeci, zdravstva, skrbi o invalidima te ostale slične i srodne djelatnosti. Dobit im također nije primarna svrha postojanja.

Osnovna razlika između ustanova i udruga je u svrsi njihovog osnivanja. Ustanova se osniva radi trajnog obavljanja neke djelatnosti od javnog interesa, a pritom mora udovoljiti nizu uvjeta potrebnim za osnivanje ustanove, dok je za osnivanje udruge potrebna suglasnost najmanje tri osnivača koji imaju interes za osnivanjem udruge.²²

Dakle, udugu je relativno jednostavno osnovati mada će u daljnjem tijeku rada i o tome biti diskusije. Zasiurno je i to jedan od razloga njihovom velikom broju te rapidnom povećanju u drugoj polovici 20. stoljeća.

Osnovna razlika između udruge i zaklade jest u tome što je zaklada osnovana s vlastitim izvorom sredstava. Pravnu osobnost joj daje njezina imovina, dok udrugama pravnu osobnost daju njezini članovi.

²⁰ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 8

²¹ Narodne novine (2015) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra udruga Republike Hrvatske i registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 4/2015)

²² Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 9

Osnivači zaklade (fizičke ili pravne osobe) svoju imovinu izdvajaju trajno za namjene zaklade, a namjene moraju biti općekorisne ili dobrotvorne. Sredstva zaklade se prema programima namjenjuju pojedincima ili skupinama koji su korisnici zaklade.

2.2.Zakonodavni okvir djelovanja neprofitnih organizacija

Već je u prethodnom poglavlju istaknuto kako su temeljni pravni oblici neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj udruge, ustanove, zaklade i fundacije te drugi pravni oblici osnovani posebnim zakonima. Djelatnost svakog od tih pravnih oblika neprofitnih organizacija regulirana je posebnim zakonima, pa tako razlikujemo Zakon o udrugama, Zakon o Zakladama i fundacijama te Zakon o ustanovama.

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija²³ temeljni je zakonski okvir koji detaljno definira prava, obveze i ovlasti uglavnom nevladinih neprofitnih organizacija (domaće i strane udruge, njihove zaklade i fundacije, ustanove, komore, sindikati, udruge poslodavaca) kojima cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti.

U ovom potpoglavlju detaljnije se analizira Zakon o udrugama jer su udruge osnovna tematika ovog rada te Registar neprofitnih organizacija u koji moraju biti upisane sve neprofitne organizacije kojima nije cilj stjecanje dobiti.

2.2.1. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija

Ovaj je zakon na snazi od 1. siječnja 2015 godine. Zamijenio je dotadašnju Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija.

U njemu se precizno definiraju knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, organizacija knjigovodstva, obavljanje popisa imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda, sadržaj i primjena računskog plana, financijsko izvještavanje, i druga područja koja se odnose na računovodstvo i financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija.²⁴

²³ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

²⁴ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 252

Zakon je predvidio i donošenje triju pravilnika:²⁵

- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija
- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija

Poslovanje neprofitnih organizacija mora se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te na načelu javnosti i transparentnosti.

Neprofitna organizacija čija je vrijednost imovine prema podacima za prethodne tri godine manja od 230.000 kuna i čiji je godišnji prihod prema podacima za prethodne tri godine manji od 230.000 kuna nije obvezna primjenjivati dvojno knjigovodstvo i odredbe zakona koji se tiču dvojnog knjigovodstva.²⁶ Prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, sve neprofitne organizacije koje su obveznici vođenja dvojnog knjigovodstva dužne su izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu.

Financijski plan neprofitne organizacije sastoji se od²⁷:

- plana prihoda i rashoda
- plana zaduživanja i otplata
- obrazloženja financijskog plana

Ovaj Zakon definira i obvezu podnošenja izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava nadležnom tijelu preko kojih je neka neprofitna organizacija ostvarila sredstva iz javnih izvora.

Računovodstvo propisano ovim zakonom temelji se na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija²⁸.

²⁵

²⁶ Vašiček, D., Vašiček, V. (2016.) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet Rijeka, str. 253

²⁷ ²⁷ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

²⁸ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih

Računovodstveni su poslovi slični kao i kod svih drugih organizacija, a to su: prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i sastavljanje financijskih izvještaja te prikupljanje i obrada financijskih podataka za porezne i druge svrhe.²⁹

Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne poslovne knjige.

Prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, poslovne knjige koje vode neprofitne organizacije koje su obveznici jednostavnog knjigovodstva su:

- knjiga blagajne
- knjiga primitaka i izdataka
- knjiga ulaznih računa
- knjiga izlaznih računa
- popis dugotrajne nefinancijske imovine

Prema ovom Zakonu, neprofitna organizacija dužna je prilikom osnivanja navesti imovinu i obveze te njihovu vrijednost u novčanom iznosu te je najmanje jednom na kraju svake godine dužna popisati imovinu i obveze radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.³⁰

Također, neprofitna organizacija mora popisati imovinu i obveze u slučaju statusnih promjena, postupka likvidacije te u slučaju otvaranja stečajnog postupka. Popis obavlja povjerenstvo, a ono se osniva sukladno statutu ili drugom općem aktu neprofitne organizacije.

VI. odjeljak Zakona obuhvaća financijsko izvještavanje. Financijski izvještaji predaju se Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija ovlasti za primanje i obradu podataka. Oni moraju pružati realnu i objektivnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije³¹, a objavljuju se putem Registra neprofitnih organizacija.

Nadzor financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja obavlja Ministarstvo financija, a ovlaštene osobe za obavljanje financijskog nadzora su inspektori financijskog nadzora.

organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

²⁹ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

³⁰ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

³¹ Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

Nadzor se, prema ovom Zakonu, obavlja na sljedeće načine³²:

- izravnim nadzorom kod subjekta
- analizom poslovne dokumentacije u skladu s kojima subjekt nadzora posluje
- pregledom poslovnim prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari
- provjerom knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja
- provjerom računovodstvenog sustava kojeg subjekt nadzora koristi za obavljanje poslova

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisuje i novčane kazne za učinjene prekršaje.

2.2.2. Zakon o udrugama

Zakon o udrugama na snagu je stupio 1. listopada 2014. godine.³³

Ovim se Zakonom uređuje osnivanje, pravni položaj, djelovanje, registracija, financiranje, imovina, odgovornost, statusne promjene, nadzor, prestanak postojanja udruge sa svojstvom pravne osobe te upis i prestanak djelovanja stranih udruga u RH.³⁴ Važno je naglasiti da se odredbe Zakona ne primjenjuju na političke stranke, vjerske zajednice, sindikate i udruge poslodavaca.

Zakon doprinosi jačanju autonomije u radu udruga, kao pravnih osoba koje neposredno osnivaju i njima upravljaju njihovi članovi.

Udruge su najbrojnije organizacije civilnog društva. Zasigurno je svaka osoba ili član neke udruge, ili barem zna nekoga tko je. Njihova je uloga značajna, posebno za daljnji razvoj svih institucija i društva u cjelini.³⁵

³² Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)

³³ Narodne novine (2019) Zakon o udrugama. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 74/14. 70/17, 98/197)

³⁴ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 282

³⁵ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 282

Za očekivati je da privatni, a posebice javni sektor, pridonose osiguranju sredstava udruga o čemu će više govora biti u cjelini vezanoj uz financiranje udruga. Javnom su sektoru udruge poželjan partner, a posebno su im privlačne za ostvarenje svojih ciljeva pridobivanja pojedinaca „na svoju stranu“, što je primjerice posebno važno u trenucima održavanja izbora (lokalni, parlamentarni i sl.).

U Zakonu je veliki naglasak stavljen na javnost i transparentnost poslovanja udruga te Registar udruga omogućava pristup izvješćima o financijskom poslovanju udruga. Upis u registar je dobrovoljan i obavlja se na zahtjev osnivača udruge.³⁶

Svoje su statute udruge sa Zakonom morale uskladiti do listopada 2015. godine, a ukoliko to nisu učinile do tog roka, nadležni su uredi po službenoj dužnosti trebali utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za prestanak djelovanja udruge i pokretanje postupka likvidacije. Na dan 31.3.2018. godine ukupan broj registriranih udruga bio je 52.234, a od toga je 30.780 uskladilo svoje statute, dok je čak 24.187 tzv. pasivnih udruga koje više od 8 godina nisu održale skupštine.³⁷

Taj podatak od prije tri godine veliki je problem i zanimljiva materija za raspravu. Nažalost, puno udruga osnovano je sa željom i vizijom rada i javnog djelovanja. Međutim, nakon nekog vremena ambicija za djelovanjem se često smanjuje, a danas je osobiti problem aktualna COVID-19 pandemija. Društveni život u posljednjih godinu dana sveden je na minimum, tako mnoge udruge nisu ostvarile željene projekte i planove, što je predmet analize ovog rada.

Zakon o udrugama ponovno je izmijenjen, a izmijenjene zakonske odredbe stupile su na snagu 1. siječnja 2020.

Promijenjene su neke obveze osobe ovlaštene za zastupanje, a precizirano je kako ona, između ostalih obveza, dostavlja zapisnik s redovne sjednice skupštine upravnom tijelu županije, odnosno grada Zagreba, koje vodi Registar udruga.³⁸

Izmijenjene su i neke odredbe vezano uz upis udruga i vođenje Registra udruga te odredbe vezane uz nadzor udruga.

³⁶ Narodne novine (2019) Zakon o udrugama. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 74/14. 70/17, 98/197)

³⁷ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 7

³⁸ Prelević, B. (2019) Izmjene Zakona o udrugama. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 48/2019, str. 58

2.2.3. Registar neprofitnih organizacija

Prilikom osnivanja neprofitne organizacije dužne su se upisati u svoje matične registre. Tako postoji Registar udruga (bit će obrađen u daljnjem tijeku rada), Registar stranih udruga, Registar zaklada, Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, Registar pri trgovačkom sudu gdje se vode ustanove i sl.³⁹ Međutim, ni jedan od tih matičnih registara ne sadržava podatke o financijskom poslovanju neprofitne organizacije.

Stoga je Ministarstvo financija uvelo poseban Registar neprofitnih organizacija, a u koji su se dužni upisivati svi obveznici Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Dostupan je na mrežnim stranicama Ministarstva financija <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/>.

Registar neprofitnih organizacija osnovan je 2009. godine, a na posebnoj važnosti dobio je stupanjem na snagu Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji također prepoznaju važnost Registra kao središnjeg izvora podataka o neprofitnoj organizaciji potrebnih za utvrđivanje i praćenje obveze sastavljanja i podnošenja financijskih izvještaja, utvrđivanja financijskog položaja i poslovanja te namjenskog korištenja sredstva proračuna.⁴⁰

U Registar su se dužne upisati sve neprofitne organizacije, bez obzira jesu li obveznice jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva. Vjerske su zajednice izuzete od obveze upisa u Registar.

Upis u Registar obavlja se na temelju prijave dostavljene Ministarstvu financija, a najkasnije 60 dana od upisa u matični registar (npr. udruga u Registar udruga).

Prijava se predaje na Obrascu: RNO, a prilikom upisa svaka neprofitna organizacija dobiva RNO broj bez kojeg nije moguća predaja financijskih izvještaja.

Važno je naglasiti da je upis u Registar uvjet za dobivanje sredstava iz državnog, ili iz lokalnih proračuna. Time je zapravo učinjeno da je upis u Registar postao neophodan.

Neprofitna organizacija izvještava o promjenama u podacima sadržanima u Registru na Obrascu RNO-P (Obrazac: Promjene u Registru neprofitnih organizacija). O promjeni

³⁹ Dostupno na: <https://www.cerno-zagreb.hr/registar-neprofitnih-organizacija> (18.3.2021.)

⁴⁰ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 9

podataka na Obrascu: RNO-P potrebno je izvijestiti u roku od 7 radnih dana od unošenja promjena u matični registar, a ako se promjena ne upisuje u matični registar, onda u roku od 30 radnih dana od nastanka promjene.

Iz Registra se neprofitna organizacija briše brisanjem iz matičnog registra (npr. udruga iz Registra udruga) u koji je upisana prilikom osnivanja. Obavijest o brisanju iz matičnog registra Ministarstvu financija dostavlja voditelj odgovarajućeg registra po službenoj dužnosti najkasnije 30 dana od dana nastanka promjene.⁴¹

Kao što je već bilo rečeno, podaci iz Registra javno su dostupni na mrežnim stranicama Ministarstva financija.

Javnost i transparentnost financijskog poslovanja neprofitnih organizacija očituje se kroz obvezu javne objave financijskih izvještaja svih neprofitnih organizacija, a Registar osigurava uvid u godišnje financijske izvještaje neprofitnih organizacija počevši od 2013. godine.

Ulazak u Registar jednostavno se obavlja putem podataka o OIB-u organizacije, ili pak njezinom točnom nazovi, bez posebnih procedura odobrenja ulaska u sustav.

2.2.4. Registar udruga

Svaki oblik neprofitnih organizacija ima svoj matični registar. Tako su i udruge objedinjene u Registru udruga.

Registar udruga sastoji se od registarskih uložaka za svaku udrugu posebno, a svaki registarski uložak obilježava se registarskim brojem udruge.⁴²

Udruge se upisuju u Registar udruga Republike Hrvatske pri županijama, odnosno gradu Zagrebu, prema sjedištu udruge, a vodi se u elektroničkom obliku jedinstveno za sve udruge registrirane u Republici Hrvatskoj, pri nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno grada Zagreba.

⁴¹Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 11

⁴²Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRIF plus d.o.o., str. 473

Osoba ovlaštena za zastupanje udruge može biti samo punoljetna osoba. Nadležnom upravnom tijelu ona je dužna podnijeti zahtjev za upis promjena u registar udruga (promjena statuta, naziva, ciljeva, djelatnosti, sjedišta i adrese sjedišta, izbor osoba ovlaštenih za zastupanje) neovisno o tome radi li se o osobama iz prethodnih mandata, izbor i opoziv likvidatora i prestanak postojanja udruge. Zahtjev za upis promjena u Registar podnosi se u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o promjeni, a zahtjev podnesen nakon toga roka, osim ako se radi o prestanku udruge, odbacit će se rješenjem.⁴³

U registar udruga s danom 18. ožujka 2021. godine upisana je 51.961 udruga⁴⁴. Pretraživanje podataka u Registru udruga je jednostavno te se putem registarskog broja dobivaju detaljni podaci o svakoj udruzi, otvaraju se detalji o održavanju skupština, osobe ovlaštene za zastupanje te koji su ciljevi djelatnosti i područja djelovanja udruga.

2.3.Osnovna obilježja udruga

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna odgojno-obrazovna, znanstvena, , sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonima, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi.⁴⁵

Iz ove duge i komplicirane definicije vidljivo je da udruge djeluju na svim područjima u našem okruženju, a to i je jedan od razloga njihove brojnosti.

Pravnu sposobnost udruga stječe upisom u Registar udruga Republike Hrvatske i time stječe svojstvo pravne osobe.

Svaka udruga dužna je djelovati po načelima savjesnosti, poštenja, dobre vjere i po načelu pravednosti. To su opća pravna načela.

Nekoliko je načela djelovanja udruga koja su sadržana u Zakonu o udrugama, a to su neovisnost, javnost, načelo demokratskog ustroja, neprofitnost te slobodno sudjelovanje u javnom životu. Kroz ova načela iščitavaju se i osnovna obilježja udruga.

⁴³ Dostupno na: <https://mpu.gov.hr/registar-udruga/22213> (18.3.2021.)

⁴⁴ Dostupno na: <https://mpu.gov.hr/registar-udruga/22213> (18.3.2021.)

⁴⁵ Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 8

Načelo neovisnosti u RH jedno je od osnovnih načela djelovanja pa je tako svoje mjesto dobilo i među načelima djelovanja udruga. Podrazumijeva slobodu od svakog stranog, nedopustivog i nepoželjnog utjecaja u udrugama. Međutim, uvjerenja i ciljevi djelovanja udruga ne smiju biti u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske.

Na djelovanje udruge ne može utjecati država, institucije državne vlasti ni pojedinci. Svaka od njih samostalno utvrđuje svoje područje djelovanja, te svoje ciljeve i djelatnosti.

Načelo javnosti uređeno je statutom udruge. Njime je propisano na koji način će se obavještavati članovi udruge, oni koji imaju koristi od djelatnosti udruge te „šira“ javnost kakvu djelatnost udruga obavlja za opće dobro.

Javnost rada udruge ostvaruje se putem sredstava javnog informiranja, izdavanjem glasila udruge, stavljanjem izvješća o radu i poslovanju na internetske stranice, davanjem informacija u prostorijama udruge, otvorenim sjednicama tijela udruge, dostavom pisanih obavijesti ili nekim drugim sredstvima komunikacije.⁴⁶

Ovo je načelo posebno važno za stvaranje pozitivne slike o nekoj udruzi u očima javnosti. Čim udruga javno i transparentno objavljuje svoje aktivnosti i planove, time stvara pozitivniju sliku o sebi među ljudima.

Načelo demokratskog ustroja u kontekstu udruga podrazumijeva jednakost i ravnopravnost pojedinaca. Svaki je član u upravljaju udrugom jednak, bez obzira je li ili nije izabran u ustrojbeno tijelo udruge.

Udruga mora biti ustrojena na način da taj ustroj omogućava da članovi udruge upravljaju udrugom u korist i u interesu svih članova udruge. Laički rečeno „svi za jednoga, jedan za sve“.

Načelo neprofitnosti zapravo je osnovna karakteristika svih neprofitnih organizacija, pa tako i udruga i obilježje koje ih razdvaja od profitnog sektora.

Udruga smije obavljati samo one djelatnosti koje su utvrđene statutom, a pored njih može obavljati djelatnosti kojima stječe prihod, ali se ti prihodi ne smiju ostvarivati za stjecanje dobiti članova udruge ili bilo koje druge pravne ili fizičke osobe.

Dakle, udruga može obavljati gospodarsku djelatnost sukladno zakonu i statutu, ali prihod koji ostvari obavljanjem te djelatnosti obvezna je utrošiti isključivo za obavljanje i unapređenje propisanih djelatnosti kojima ostvaruje svoje ciljeve.

⁴⁶Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 285

Načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu, uz neprofitnost, potrebno je najviše istaknuti. Udruge slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju i provođenju javnih politika te izražavaju svoja stajališta i mišljenja o pitanjima od njihova interesa.

Svaka je udruga osnovana u korist društvene zajednice i pojedinca u cjelini. Udruge su osnovane s ciljem povezivanja ljudi, s ciljem njihovog zajedničkog djelovanja i sinergije. One sklapaju mnoga poznanstva i otvaraju široke vidike te svaka od njih mora biti otvorena izraziti svoja mišljenja i stavove prema javnom i političkom životu.

Problemi građana danas su veliki, posebice u aktualnoj krizi i pandemiji u kojoj se svi nalazimo, te je sudjelovanje udruga u javnom životu poželjno i dobrodošlo. Često se udruge osnivaju radi rješavanja specifičnih problema građana, koje članovi udruga žele i pokušavaju riješiti utjecajem na političku i javnu scenu.

Za očekivati je da udruge doprinose kreiranju, provedbi i praćenju pojedinih javnih politika, a sudjelovanjem udruga u javnom životu očekuje se ostvarivanje pozitivnih pomaka u provođenju javnih politika za opće dobro.

Javnost danas ima različite stavove o udrugama, u očima javnosti one su različito percipirane. Nažalost, živimo u društvu u kojem svatko gleda na svakoga, svatko vidi tuđu grešku, ili pak mu zavidi na uspjesima. Često su ljudi koji su članovi nekih udruga percipirani kao pojedinci koji preko udruge ostvaruju svoje ciljeve ili pak kao pojedinci koji ostvaruju dodatne zarade, odnosno sebi uzimaju „dio kolača“. Postoje i udruge izrazito prihvaćene od strane okoline koje uživaju veliko zanimanje javnosti.

Članovi udruge njezini su najveći promotori. Ukoliko udruga ima puno članova – promotora, njezin brand postaje pristupačniji.⁴⁷ Širi se publika koju zanimaju aktivnosti udruge, a isto tako promoviraju se i sami članovi koji promocijom udruge možda mogu otkriti i neke svoje skrivene talente. Članstvo u udruzi podrazumijeva mnoga poznanstva pa se tako lakše stvaraju poslovne ili neke druge životne prilike.

⁴⁷Lončar, D. (2019) Članovi udruga kao njezini promotori. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 42/2019, str. 14

U razdoblju od 2002. do 2005. provedena su brojna istraživanja o stavovima javnosti o udrugama i objedinjena su u knjizi⁴⁸ izdanoj 2006. godine. Slična percepcija koja je tad vladala o udrugama prisutna je i danas. 97 % građana je 2002. godine čulo za izraz udruga.⁴⁹

Svega 27 % građana smatra da je rad udruga izrazito koristan, dok čak njih 46 % smatra da je njihov rad donekle koristan.⁵⁰ Iz ovih rezultat vidljivo je da gotovo 50 % javnosti sumnja u rad udruga., a svega 0,6 % njih smatra da je rad udruga izrazito štetan.

Pozitivno je to što čak 85 % mladih ljudi smatra rad udruga izrazito korisnim, a svega njih 15 % je sumnjičavo, dok se s porastom dobne skupine povjerenje u rad udruga smanjuje. Važno je da mladi više vjeruju udrugama, jer oni su ti koji se moraju uključiti u društveni rad i javno djelovanje.

Zanimljivi su odgovori kod pitanja o tome imaju li udruge neke dodatne ciljeve koji nisu javni i vidljivi na prvi pogled. Odgovori su jako podijeljeni, a vidljivo je da udrugama najviše vjeruju visokoobrazovane osobe, Njih 36 % smatra da udruge imaju dodatne ciljeve koji nisu vidljivi na prvi pogled, dok primjerice čak 48 % osoba sa završenom srednjom školom smatra da udruge imaju neke svoje skrivene planove i ciljeve.⁵¹

Porazno je to što čak 40 % javnosti, na uzorku od 1.008 pojedinaca, smatra da udruge malo doprinose poboljšanju kvalitete života općenito, a 14 % smatra da tome uopće ne doprinose.⁵²

Postoji puno prostora za promociju djelovanja udruga i poboljšanje percepcije javnosti o djelovanju udruga.

2.3.1. Osnivanje i statut udruge

Svaku udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača. Osnivači mogu biti poslovno sposobne fizičke ili pravne osobe. Osnovno što je potrebno je održati osnivačku skupštinu, jer ona mora donijeti statut koji je temeljni opći akt svake udruge.

Ne postoje nikakva ograničenja o tome tko može osnovati udrugu, to mogu biti i domaći državljani, kao i stranci. Jedino što je važno je da su to poslovno sposobne osobe, tj. da im ona nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova.

⁴⁸ Franc, R. et. al. (2006) Udruge u očima javnosti: istraživanje javnog mijenja s osvrtima. Zagreb: Academy of Educational Development, str 6

⁴⁹ Istraživanje je provedeno u sklopu CroNGO programa u suradnji s Institutom Ivo Pilar

⁵⁰ Franc, R. et. al. (2006) Udruge u očima javnosti: istraživanje javnog mijenja s osvrtima. Zagreb: Academy of Educational Development, str 61

⁵¹ 1. Franc, R. et. al. (2006) Udruge u očima javnosti: istraživanje javnog mijenja s osvrtima. Zagreb: Academy of Educational Development, str 69

⁵² Franc, R. et. al. (2006) Udruge u očima javnosti: istraživanje javnog mijenja s osvrtima. Zagreb: Academy of Educational Development, str. 73

Ukoliko udrugu osniva maloljetna osoba, ili punoljetna osoba koja je lišena poslovne sposobnosti, čak i one mogu biti osnivači udruge, ali su za to propisana dva uvjeta⁵³:

- maloljetna osoba mora imati navršениh 14 godina života i njen zakonski zastupnik mora ovjeriti i potpisati suglasnost
- punoljetnoj osobi lišenoj poslovne sposobnosti skrbnik mora dati ovjerenu pisanu suglasnost

Redovan član udruge plaća članarinu, ukoliko je to propisano statutom te sudjeluje u radu skupštine.

Pridruženi članovi u udruzi u pravilu ne plaćaju članarinu i ne sudjeluju u radu skupštine, a oni svojim radom potpomažu ciljeve udruge.

Osim redovnih i pridruženih članova, udruga može imati i počasne članove Statutom se regulira koji uvjeti moraju biti ispunjeni za počasno članstvo. Obično su to osobe iz javnog života, gradonačelnici, načelnici i osobe na visokim funkcijama koji su jednom, ili daju u više navrata, određenu pomoć (potporu) u djelovanju određene udruge.

Statut udruge temeljni je opći akt svake od njih. On sadrži pravila pod kojima udruga djeluje, a ta pravila moraju biti u skladu s odredbama Zakona.⁵⁴

Statut udruge obvezno mora sadržavati odredbe o⁵⁵:

- nazivu i sjedištu
- zastupanju
- područjima djelovanja sukladno ciljevima
- djelatnostima kojima se ostvaruju ciljevi
- gospodarskim djelatnostima sukladno zakonu, ako ih udruga obavlja
- načinu osiguranja javnosti djelovanja
- uvjetima i načinu učlanjivanja i prestanku članstva
- tijelima udruge
- izboru i opozivu likvidatora

⁵³ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 290

⁵⁴ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 291

⁵⁵ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 291, 292

- prestanku postojanja
- imovini, načinu stjecanja i raspolaganja njome
- postupku s imovinom u slučaju prestanka udruge
- načinu rješavanja sporova i sukobu interesa unutar udruge

Udruga djeluje pod nazivom pod kojim je upisana u Registar udruga, a on mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Može sadržavati pojedine riječi na stranom ili na mrtvom jeziku.

Ako je to propisano statutom, udruga može imati naziv na jeziku nacionalne manjine, stranom ili mrtvom jeziku. Njezin naziv mora se razlikovati od naziva bilo koje udruge upisane u Registar udruga.

2.3.2. Registracija udruge

Registar udruga vodi se u elektroničkom obliku i središnja je elektronička baza podataka. Podaci upisani u Registar udruga i u Registar stranih udruga su javni. Putem poveznice na stranici Registra udruga, može se otvoriti Registar neprofitnih organizacija na kojem su javno dostupna financijska izvješća i propisana dokumentacija.

Rješenje o upisu nadležan ured dužan je donijeti u roku od 30 dana od predaje urednog zahtjeva za upis. Nakon donošenja rješenja o upisu, obavlja se upis. Važno je naglasiti da, ukoliko je u statutu udruga upisano i obavljanje gospodarske djelatnosti nadležni ured dužan je odmah po upisu u Registar udruga rješenje o upisu dostaviti Poreznoj upravi.⁵⁶

Nakon upisa u Registar udruga, u roku od 15 dana od dana primitka rješenja o upisu, Državnom zavodu za statistiku na obrascu RPS-1 potrebno je dostaviti zahtjev za upis u registar poslovnih subjekata radi određivanja matičnog broja i razvrstavanja prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

Nakon učinjenih svih navedenih radnji novoosnovana udruga mora otvoriti žiro račun i nakon toga na obrascu RNO Ministarstvu financija podnijeti zahtjev za upis u Registar neprofitnih organizacija.⁵⁷

⁵⁶ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 299

⁵⁷ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 300

Ako je statutom udruge propisano obavljanje gospodarske djelatnosti, udruga je obvezna u roku od 8 dana od početka obavljanja djelatnosti upisati se u Registar poreznih obveznika Porezne uprave, a ukoliko udruga ima registriranu i humanitarnu djelatnost obvezna je pribaviti od nadležnog ureda državne uprave u županiji, odnosno gradu Zagrebu, rješenje o odobrenju obavljanja te djelatnosti i to 15 dana prije provođenja humanitarne akcije.⁵⁸

Ukoliko dođe do promjene podataka upisanih u Registar, osoba ovlaštena za zastupanje udruge nadležnom uredu državne uprave podnosi zahtjev za upis promjena u Registar udruge i to podataka koji se odnose na⁵⁹:

- statut
- ciljeve i djelatnosti
- sjedište i adresu sjedišta
- izbor osoba ovlaštenih za zastupanje
- izbor i opoziv likvidatora
- prestanak postojanja udruge

2.4.Imovina i financiranje udruge

Imovinu udruge čine novčana sredstva te nepokretne i pokretne stvari, kao i druga imovinska prava.⁶⁰

Na različite načine svaka udruga stječe novčana sredstva. Kad se govori o amaterskim udrugama, kao što su primjerice kulturno umjetničke udruge koje će većim dijelom biti obuhvaćene kasnijim analizama, velik dio novčanih sredstava stječu uplatom članarina te dobrovoljnim priložima i darovima.

Novčana sredstva ostvaruju se i obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi udruge te obavljanjem gospodarskih djelatnosti ukoliko je to propisano statutom udruge. Gospodarsku djelatnost udruge ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe.

⁵⁸ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 300

⁵⁹ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 301

⁶⁰ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 304

Novčana sredstva udruga stječe i financiranjem njezinih programa i projekata iz⁶¹:

- državnog proračuna
- proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- fondova ili inozemnih izvora

Ukoliko je udruga stekla novčana sredstva za provođenje programa i projekata od interesa za opće dobro, obvezna je najmanje jednom godišnje o svome radu, opsegu i načinu stjecanja i korištenju sredstava dostaviti izvješće davatelju tih sredstava.

Jednostavno, prema izvorima financiranja, financiranje neprofitne organizacije općenito, pa tako i udruga, može se podijeliti u pet skupina:⁶²

- financiranje od osnivača ili članarine
- zakonski uređeno financiranje
- vlastito financiranje iz gospodarske djelatnosti
- financiranje iz donacija (darovi, sponzorstva)
- ostalo financiranje

Mali je broj neprofitnih organizacija koje za provođenje svojih aktivnosti imaju riješeni trajni izvor financiranja (iznimka su primjerice gospodarske i obrtničke komore i sindikati kojima je plaćanje članarina i doprinosa propisom određeno na osnovi zakonski određenog obveznog članstva).

Članarina je najvažniji izvor financiranja udruga. To nisu zakonom propisana obvezna davanja, već su ona definirana statutom i ugovorima koji obvezuju članove ili osnivače na novčane članarine i potpore. Članarina se može smatrati nekim oblikom dobrovoljnog davanja, ali smatra se i moralnom obvezom svakog člana udruge.

S druge strane, određene udruge osnovao je javni sektor kako bi se zadovoljile šire potrebe građana, a njihovo je financiranje tada posloženo tako da su stalna pozicija lokalnih, gradskih ili državnog proračuna.

⁶¹ Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 304

⁶² Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRIF plus d.o.o., str 239

O zakonskom uređenju financiranja udruge može se govoriti kad se zakonom odrede proračunske donacije za financiranje djelatnosti i aktivnosti udruge. Na državnoj razini to uređuje Zakon o proračunu, tako da su donacije sadržane kao stavke rashoda proračuna.⁶³

Udruge se također mogu financirati i obavljanjem gospodarske djelatnosti. Neki primjeri pokazuju kako pojedine udruge obavljajući gospodarsku djelatnost izravno konkuriraju gospodarskim subjektima te takva djelatnost postaje podložna nadzoru državnih institucija, a posebice Ministarstva financija i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Prihod od darovanja za udruhu je svaki primitak novca ili neke druge gospodarske koristi (dobra, usluga) ili otpust, a ne postoji obveza da se za to učini neka protuusluga.

Zakonski je uređeno kako trgovačka društva, obrtnici i druge fizičke osobe koje obavljaju samo stalnu gospodarsku djelatnost, mogu kao porezno priznati trošak u svakoj poslovnoj godini dati dar (donaciju) do određene svote neprofitnim organizacijama.

Manja trgovačka društva (obrnici i sl.), u svakodnevnom životu, donacije uglavnom daju amaterskim i manjim udrugama, kao što su kulturno umjetničke udruge, manje sportske udruge i slično. Pristojno je reći kako je svaka svota dara hvalevrijedna, a postoje slučajevi kad se darovatelju prepusti da on sam odredi svotu dara.

2.5. Računovodstvo i financijsko izvještavanje udruga

Udruge su prema svrsi svog postojanja neprofitne osobe i one su obveznici primjene neprofitnog računovodstva i ono se na njih primjenjuje jednako kao i na sve druge neprofitne organizacije.

Računovodstvo neprofitnog sektora ima mnoge sličnosti, ali i značajnih razlika u odnosu na računovodstvo poduzetnika.⁶⁴

Sličnosti su primjena sustava dvojnog knjigovodstva, vođenje glavne knjige, izrada temeljnih financijskih izvještaja, uvažavanje knjigovodstvenih isprava kao osnova za knjiženje.

Bitne razlike koje neprofitno razlikuju od profitnog računovodstva su odsutnost profita kod neprofitnog sektora, pa tako i udruga te zakonski zahtjevi koji postoje kod pribavljanja i trošenja sredstava.

⁶³Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 245

⁶⁴Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 249

Kako bi se realizirali svi ciljevi neprofitne organizacije i kako bi ona nesmetano djelovala u izvršenju svojih zadataka, njezin računovodstveni sustav mora biti jako dobro posložen.

Osnovni ciljevi neprofitnog računovodstva su:⁶⁵

- pokazati financijski položaj organizacije
- pokazati rezultate operacija u organizaciji
- pokazati promjene u financijskom položaju organizacije (financijsko izvještavanje)
- pokazati udovoljavanje zakonskim ograničenjima

Računovodstvo neprofitnih organizacija, kao i računovodstvo profitnog sektora oslanja se na osnovne računovodstvene postulate⁶⁶:

- istinitost
- točnost
- pouzdanost
- dosljednost
- opreznost
- isticanje biti iznad forme
- pojedinačno iskazivanje pozicija

Financijski su izvještaji izlazne informacije računovodstvene obrade podataka i važno je da oni budu razumljivi, pouzdani i usporedivi.

2.5.1. Zakonski okvir računovodstva udruga u Republici Hrvatskoj

Danas su udruge dužne voditi uredno financijsko poslovanje sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Zakon o računovodstvu, koji je donesen 2015. godine, kao i njegove prethodne verzije, ne uređuju računovodstvo nevladinih neprofitnih organizacija.

Njihovo prvo normativno uređenje doneseno je Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija iz 1993. godine.⁶⁷ Tom je uredbom uspostavljen jedinstveni računovodstveni okvir kako za vladine proračunske korisnike, tako i za nevladine neprofitne organizacije.

⁶⁵ Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 250

⁶⁶ Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRIF plus d.o.o., str. 3

Već iduće 1994. godine djelovanje računovodstva proračuna bazirano je na Zakonu o računovodstvu, a ustroj i djelovanje računovodstva nevladinih neprofitnih organizacija, pa tako i udruga bio je narednih 14 godina pod okriljem Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Ta je uredba značajno izmijenjena 2008. godine, kada je usvojena nova, a računovodstveni i izvještajni okvir udruga značajno je izmijenjen.

U razdoblju od 2009. do 2014. uredba je imala određene izmjene i dopune.

Konačno, 2014. godine donesen je Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Njime je značajno proširen zakonski okvir. Osim na računovodstvo i financijsko poslovanje, naglasak je stavljen i na financijsko poslovanje, na financijske planove, na izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, reviziju i ostale prateće aktivnosti.

Računovodstvo neprofitnih organizacija, koje je danas definirano u Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, a ranije je bilo određeno gore navedenim zakonima i uredbama, dužne su primijeniti uglavnom nevladine neprofitne organizacije, a među njima i udruge kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti.

Njihov se status, kao što je već više puta spomenuto kroz ovaj rad, formalizira upisom u Registar neprofitnih organizacija.

Još je jednom važno istaknuti da se odredbe o računovodstvu ne odnose na državni proračun, te da proračune jedinica lokalne (područne) regionalne samouprave te na njihove proračunske i izvanproračunske korisnike. Za navedene jedinice odredbe o računovodstvu definirane su Zakonom o računovodstvu.

Cjelovitu primjenu računovodstvenih načela i financijskog izvještavanja ne moraju imati male neprofitne organizacije, tj. udruge koje imaju vrijednost imovine u posljednje tri godine

⁶⁷Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 252

manju od 230.000 kuna godišnje i godišnji prihod u posljednje tri godine manji od 230.000 kuna godišnje.⁶⁸

Takve organizacije nisu dužne primjenjivati dvojno knjigovodstvo već svoje poslovne knjige vode primjenom jednostavnog knjigovodstva i novčanog računovodstvenog načela.

2.5.2. Vođenje jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva

Neprofitna je organizacija prve tri godine od osnivanja obvezna voditi dvojno knjigovodstvo, a godina osnivanja smatra se prvom godinom, bez obzira na datum osnivanja. Dakle, neprofitna organizacija razmatra mogućnost vođenja jednostavnog knjigovodstva tek u četvrtoj godini svoga postojanja.

Osnivač udruge, nakon tri godine postojanja, mora donijeti odluku o korištenju mogućnosti prelaska u jednostavni sustav knjigovodstva u roku podnošenja financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu, a o odluci obavještava Ministarstvo financija. Naravno, za tu mogućnost moraju biti ispunjeni već spomenuti uvjeti (vrijednost imovine i godišnji prihod u prethodne tri uzastopne godine moraju biti manji od 230.000 kuna godišnje).

Udruga koja prelazi na vođenje jednostavnog knjigovodstva Ministarstvu financija dostavlja promjenu podataka na obrascu RNO-P.

Udruga koja primjenjuje jednostavno knjigovodstvo dužna je voditi sljedeće poslovne knjige⁶⁹:

- knjigu blagajne
- knjigu primitaka i izdataka
- knjigu ulaznih računa
- knjigu izlaznih računa
- popis dugotrajne nefinancijske imovine

Olakšavajuća je okolnost što svaka udruga svojim općim aktom (statutom) može odrediti oblik i izgled poslovnih knjiga, a one moraju obavezno sadržavati naziv, adresu, OIB, RNO broj i šifru djelatnosti neprofitne organizacije.

⁶⁸Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci. str. 253

⁶⁹Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci. str. 250

Male udruge koje vode jednostavno knjigovodstvo sastavljaju samo Godišnje financijske izvještaje o primicima i izdacima za prethodnu poslovnu godinu na Obrascu G-PR-IZ-NPF i on se predaje samo Fini. Dakle, tijekom poslovne godine udruge koje su u sustavu jednostavnog knjigovodstva nisu obvezne sastavljati financijske izvještaje i to uvelike olakšava njihovo poslovanje.

U poslovnim se knjigama primici i izdaci priznaju uz primjenu novčanog računovodstvenog načela, a financijski rezultat poslovne godine utvrđuje se kao razlika ukupnih primitaka i ukupnih izdataka po svim osnovama po kojima su ostvareni u izvještajnom razdoblju.⁷⁰

Primici i izdaci jesu priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata. Sredstva primljena iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugih izvora smatraju se primicima i evidentiraju u knjizi primitaka i izdataka u trenutku primitka. Primljeni predujmovi, krediti i zajmovi smatraju se primicima i evidentiraju u knjizi primitaka i izdataka u trenutku naplate. Dani predujmovi, jamčevni polozi te dani zajmovi smatraju se izdacima i evidentiraju u knjizi primitaka i izdataka u trenutku plaćanja.⁷¹

Važno je napomenuti kako udruga koja vodi jednostavno knjigovodstvo ne mora izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu.

Popis imovine i obveza dužna je provesti na početku poslovanja te obično na kraju svake poslovne godine kako bi se uskladilo stvarno s knjigovodstvenim stanjem.

Osnovno obilježje sustava dvojnog knjigovodstva jest da se za svaku poslovnu promjenu obvezno evidentira usporedno na dva različita računa iz računskog plana, a na kojima uzrokuje promjene suprotne prirode.⁷²

Udruge koje su u sustavu dvojnog knjigovodstva vode dnevnik i glavnu knjigu koje su osnovne poslovne knjige.

Načelno, u dvojnog knjigovodstvu, poslovnim se knjigama smatraju knjige u kojima je evidencija poslovnih događaja sistematizirana.⁷³

⁷⁰Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 262

⁷¹Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str 27

⁷²Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str 27

U dnevnik se poslovne promjene unose slijedom njihovog nastanka, dok je glavna knjiga sustavna knjigovodstvena evidencija svih poslovnih događaja, a dijeli su na bilančne i izvanbilančne zapise.

Pomoćne poslovne knjige u sustavu dvojnog knjigovodstva su:⁷⁴

- knjiga blagajne
- knjiga inventara
- knjiga materijala
- knjiga ulaznih računa
- knjiga izlaznih računa

Poslovne knjige osiguravaju ispravnost i kontrolu unesenih podataka te je moguće korištenje tih podataka za različite analize i zaključke.

U njih se podaci unose po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja.⁷⁵

Kod računovodstva udruga unos podataka u glavnu knjigu obavlja se prema unaprijed utvrđenom računskom planu koji je propisan Pravilnikom o računovodstvu i računskom planu. Njegova je primjena obvezna za svaku neprofitnu organizaciju, pa tako i za udrugu.

Računski plan sadrži 7 razreda i to⁷⁶:

- 0- Nefinancijska imovina
- 1- Financijska imovina
- 2- Obveze
- 3- Prihodi
- 4- Rashodi
- 5- Vlastiti izvori

⁷³Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 10

⁷⁴Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 11

⁷⁵Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 53

⁷⁶Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str 29

6- Izvanbilančni zapisi

Jedna od velikih razlika između jednostavnog i dvojnog knjigovodstva je ta što su obveznice dvojnog knjigovodstva obvezne izraditi godišnji program rada te financijski plan za njegovu provedbu.

Godišnji program rada udruge morao bi sadržavati⁷⁷:

1. Uvod – koje su osnovne zadaće udruge te kakav je program rada bio u prethodnoj godini
2. Osnovni ciljevi udruge
3. Aktivnosti koje se provode u ostvarivanju planova i ciljeva
4. Resursi potrebni za ostvarenje ciljeva (ljudski i financijski)

Prijedlog financijskog plana udruge za iduću godinu priprema zakonski zastupnik udruge i dostavlja ga skupštini udruge, odnosno tijelu koje je temeljem statuta udruge ovlašteno za njegovo donošenje.

Financijski plan udruge sastoji se od⁷⁸:

- plana prihoda i rashoda
- plana zaduživanja i otplata
- obrazloženja financijskog plana

U financijskom planu mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja koji se planira ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se financijski plan donosi.

U dvojnog knjigovodstvu razlikuju se recipročni i nerecipročni prihodi. Recipročni su prihodi oni koji nastaju na temelju isporučenih dobara i usluga. Oni se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, a pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati.⁷⁹

⁷⁷Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 21

⁷⁸Milinović, I (2018) Donošenje financijskog plana udruge. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruge i ostale odgovorne osobe u udrugama, 40/2018, str. 34

⁷⁹Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str. 29

Nerecipročni su prihodi česti i uobičajeniji kod udruga. To su donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi. Oni moraju biti raspoloženi (naplaćeni) najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje.⁸⁰

Prema računovodstvenom načelu nastanka događaja prihodi i rashodi istog obračunskog razdoblja se sučeljavaju pa je za priznavanje donacija vezanih uz nefinancijsku imovinu i izvršenje ugovorenih projekata odstupanje od novčanog načela.

Iskazivanja donacija imaju određene specifičnosti o čemu računovođe neprofitnih organizacija moraju voditi računa.

- Donacije koje su povezane s izvršenjem ugovorenih programa i projekata priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa⁸¹
- Donacije koje su povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira, priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima upotrebe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja. Drugim riječima, ukupna procijenjena vrijednost donirane nefinancijske imovine se evidentira kao odgođeni prihod, a u prihode se priznaje samo iznos rashoda obračunate amortizacije za nefinancijsku imovinu određenog izvještajnog razdoblja.⁸² Neutralnost primljene donacije nefinancijske imovine na poslovni rezultat postiže se sučeljavanjem prihoda i rashoda u istom iznosu i u istom izvještajnom razdoblju.

Rashodi se u dvojnomo knjigovodstvu udruga priznaju kada su nastali, neovisno o datumu fakture za obračunate nastale rashode. Rashodi se priznaju i kada su nastali, a nisu fakturirani, a oni terete tekuće razdoblje na pasivnim vremenskim razgraničenjima.

Troškovi nabave dugotrajne imovine se kapitaliziraju, jednako kao i kod vođenja računovodstva profitnog sektora. U rashode se priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe.⁸³

Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj udruge.

⁸⁰Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str. 29

⁸¹Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str. 30

⁸²Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str. 31

⁸³Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str. 31

Početno se imovina iskazuje po trošku nabave. Trošak nabave čini kupovna cijena uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza i sve druge troškove koji se mogu izravno dodati troškovima nabave. Kada se ne može utvrditi trošak nabave, može se iskazivati i po procijenjenoj vrijednosti (primjerice prilikom donacije nefinancijske imovine).⁸⁴

Trošak nabave iskazuje se kroz obračun amortizacije tijekom uporabe dugotrajne imovine, a razmjerno njezinom trošenju provodi se povećanje ispravka vrijednosti i odobrenje rashoda za amortizaciju.

Što se tiče kratkotrajne nefinancijske imovine, rashodi za njezin utrošak priznaju se u trenutku nastanka troška, odnosno prodaje, a njezina nabava evidentira se isto kao i nabava dugotrajne nefinancijske imovine, zaduženjem zaliha i odobrenjem obveza prema dobavljačima.

Svaka je udruga dužna popisivati svoju imovinu i obveze. Popis provodi povjerenstvo za popis, a ono se osniva sukladno statutu. Popis se obavlja radi usklađenja stvarnog s knjigovodstvenim stanjem, a nakon njegovog obavljanja povjerenstvo je dužno sastaviti izvještaj.

2.5.3. Financijsko izvještavanje udruga

Financijski izvještaji su finalni proizvod računovodstvenog procesa. Sastavljeni su za upotrebu od strane eksternih i internih korisnika, koji u izvještajima mogu pronaći brojne informacije te izvući zaključke i analize.

Tako će i u ovom radu financijski izvještaji biti predmet analize ta utvrđivanje utjecaja pandemije COVIDA-19 na financijsko i računovodstveno poslovanje udruga.

Financijsko je izvještavanje, kao i financijsko poslovanje i računovodstvo, uređeno Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, a još je detaljnije uređeno Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija.

Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru udruga propisuje sljedeće⁸⁵:

⁸⁴Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, str 31

⁸⁵Klečina, N. (2018) Financijsko izvještavanje u sustavu neprofitnog računovodstva. Diplomski rad. Pula: Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, str. 38

- oblik i sadržaj financijskih izvještaja
- oblik i sadržaj izvještaja o neaktivnosti
- razdoblja za koja se financijski izvještaji sastavljaju te obveza i rokovi njihovog podnošenja
- minimalni sadržaj i rokovi dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava

Financijski izvještaji udruga daju nam uvid u stanje i strukturu rada udruge, daju uvid u promjene vrijednosti imovine, obveza, izvora sredstava, prihoda i rashoda.

Financijski izvještaji moraju korisniku izvještaja dati realnu i objektivnu sliku financijskog poslovanja i položaja udruge.

Korisnici financijskih izvještaja⁸⁶ udruga mogu biti, kao i korisnici financijskih izvještaja profitnog sektora, interni i eksterni.

Eksterni su korisnici kompletna javnost, ulagači, kreditori, dobavljači, kupci, državne i međunarodne agencije koje često podupiru rad brojnih udruuga ili pak eksterni korisnici mogu biti ekonomski i financijski analitičari.

Interni korisnici financijskih izvještaja su upravitelj (predsjednik), članovi udruge, promatrači provođenja programa, interni revizori.

Struktura i sadržaj financijskih izvještaja udruga ovisi o tome je li udruga obveznik vođenja jednostavnog ili dvojnog knjigovodstva.

Najjednostavnije, izvještavanje udruga se može promatrati u tri grupe⁸⁷:

- izvještaji u sustavu dvojnog knjigovodstva
- izvještaji u sustavu jednostavnog knjigovodstva
- izvještaji o potrošnji proračunskih sredstava

U sustavu dvojnog knjigovodstva obvezno je sastavljanje bilance, izvještaja o prihodima i rashodima te bilježaka, za sastavljanje kojih su propisani posebni obrasci.

⁸⁶Vašiček, V., Vašiček, D. i Sirovica, K. (2005) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

⁸⁷Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 291

Bilanca se sastavlja na Obrascu BIL-NPF, izvještaj o prihodima i rashodima na Obrascu PR-RAS-NPF, a skraćeni izvještaj o prihodima i rashodima na Obrascu S-PR-RAS-NPF.⁸⁸

Kao što je već rečeno, za poslovnu godinu se sastavljaju bilanca, izvještaj o prihodima i rashodima i bilješke, a oni se predaju u roku od 60 dana od isteka izvještajnog razdoblja. U pravilu, izvještajno razdoblje je kalendarska godina tako da se oni moraju predati do kraja veljače.

Financijski se izvještaji u propisanim rokovima dostavljaju samo Fini.⁸⁹

Udruga, koja vodi dvojno knjigovodstvo, može financijske izvještaje predavati u papirnatom obliku (putem papirnatih obrazaca) ili u elektroničkom obliku s ugrađenim kontrolama, a preporuka ih je predavati u elektroničkom obliku.

Polugodišnje, svaka udruga koja je obveznik dvojnog knjigovodstva, tj. svaka udruga koja udovoljava uvjetima vođenja jednostavnog knjigovodstva, a nije o tome donijela odluku, obvezna je sastaviti Izvještaj o prihodima i rashodima na Obrascu PR-RAS-NF, a najkasnije u roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja.

Ukoliko udruga ima svoje organizacijske dijelove (podružnice), a one nemaju pravnu osobnost, podnosi se jedan obrazac na razini organizacije.⁹⁰

Kako bi udruga što bolje i kvalitetnije sastavila godišnje financijske izvještaje, mora obaviti i neke pripremne radnje, među kojima je najvažnije provjeravanje knjiženja u poslovnim knjigama i pomoćnim evidencijama.

Bilješke uz financijske izvještaje mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane i one su dopuna podataka financijskih izvještaja.⁹¹ Njihov oblik i sadržaj nije utvrđen propisima, a one se često predočuju u obliku tablica. Na primjer bilješka uz bilancu može biti pregled ostalih ugovornih obveza koji potencijalno mogu postati obveza ili imovina (hipoteke, sporovi na sudu i sl.).

⁸⁸Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 203

⁸⁹Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 203

⁹⁰Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 209

⁹¹Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str. 204

Izjavu o neaktivnosti na Obrascu IZJAVA-NPF za prethodnu poslovnu godinu predaje udruga koja u proteklom izvještajnom razdoblju nije imala nikakve aktivnosti ni poslovne događaje, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama. Ta izjava mora se dostaviti u roku od 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja. Dakle, rokovi su isti kao i za predaju izvještaja.

Pretpostavka temeljena na preliminarnim dostupnim podacima je kako će za 2020. godinu podosta udruga predati izjavu i neaktivnosti uzrokovano aktualnom pandemijom COVIDA-19. Kroz analizu provedenu u radu vidljivo je kako je većina udruga djelovala manjim kapacitetom nego prethodnih godina, a ima i onih, koje su nažalost, bile potpuno neaktivne.

Udruge koje su u sustavu jednostavnog knjigovodstva ne moraju sastavljati sve financijske izvještaje kao udruge u sustavu dvojnog knjigovodstva, već sastavljaju Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima.

On se sastavlja na obrascu G-PR-IZ-NPF i predaje se Fini u roku od 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja (isti rokovi kao i kod dvojnog knjigovodstva).

Problem prilikom sastavljanja tog obrasca nastaje jer nijedna poslovna knjiga ne sadrži tako detaljne podatke o pojedinim vrstama primitaka i izdataka kakve traži ovaj obrazac

Zbog toga je preporučljivo udrugama odmah od početka poslovne godine voditi pomoćnu analitičku evidenciju naziva primitaka, odnosno izdataka te bi se kod evidentiranja primitaka i izdataka u Knjizi primitaka i izdataka, oni odmah evidentirali u pomoćnu evidenciju.⁹²

Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima ima ugrađene kontrole koje moraju biti zadovoljene u Obrascu G-PR-IZ-NPF (ako se on popunjava u elektroničkom obliku) te tako otkriva neke malverzacije i nepravilnosti u djelovanju udruga. Primjerice kod broja volontera i broja sati volontiranja oba podatka moraju biti veća od nule. Najvažnija je kontrola ostvarenog prihoda. Ako je on veći od od 230.000 kuna, udruga je od iduće godine obveznik predaje Obrasca BIL i PR-RAS-NPF, a ne više G-PR-IZ-NPF.

Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava predaje se na Obrascu PROR-POT. On se obavezno sastavlja za poslovnu godinu. Međutim, ako davatelj sredstava to zatraži, on se može sastavljati i u tijeku poslovne godine.⁹³

⁹²Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o., str 266

Taj izvještaj dužne su sastavljati udruge koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora. Dužne su ga predati nadležnom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno drugom nadležnom tijelu državne vlasti od kojih udruge ostvaruju neka sredstva iz njihovih proračuna.

3. DJELOVANJE UDRUGA U VRIJEME PANDEMIJE COVIDA-19

Današnje društvo nalazi se u velikoj krizi, kako ekonomskoj i financijskoj, tako i društvenoj i socijalnoj. Govoreći o Hrvatskoj, država se nalazi u najvećoj krizi nakon Domovinskog rata, a produbljenju krize pomogla su i dva potresa tokom 2020. godine, u Zagrebu u ožujku te na području Banovine potkraj godine.

Društveni život od ožujka 2020. godine sveden je na minimum zbog aktualne pandemije COVIDA-19. Socijalni kontakti gotovo su zabranjeni mjerama Nacionalnog stožera civilne zaštite.⁹⁴ Većina udruga, posebice amaterske, osnovane su sa svrhom okupljanja, druženja i razonode, a zajedničkim djelovanjem doprinose ostvarenju svojih ciljeva. Većina njih u protekloj godini uspjela je provesti jako malo svojih uobičajenih aktivnosti jer srž udruge nije „online“ druženje posredstvom tehnologije.

Svjetska pandemija COVIDA-19 osim utjecaja na zdravlje ljudi, ima za sada još uvijek nesagledive posljedice i na gotovo sve aspekte gospodarskog života na svjetskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, na društvene i političke odnose, na socijalne kontakte i svakoga od nas pojedinačno.⁹⁵

Doprinos udruga u ublažavanju posljedica pandemije je ogroman. Činjenica je da se njihovi članovi u trenutnim okolnostima ne mogu sastajati, međutim cjelokupnoj javnosti i nadležnim tijelima ukazuju na probleme te doprinose i sigurno će doprinosti ublažavanju posljedice pandemije. Ako ništa drugo, pozitivnim djelovanjem na psihofizičko zdravlje ljudi aktivnih u udrugama.

⁹³Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci, str. 292

⁹⁴<https://civilna-zastita.gov.hr/> (25.3.2021.)

⁹⁵Lendić Kasalo, V. (2020) Djelovanje udruga u uvjetima pandemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 54

3.1.Sloboda udruživanja i osnivanje udruge na daljinu

Sloboda udruživanja jedna je od temeljnih ljudskih prava i sloboda i ona je regulirana u brojnim međunarodnim i pravnim aktima. S druge strane nitko ne smije biti prisiljen pripadati nekoj udruzi, ako to ne želi. U samoj definiciji udruge spominje se riječ „dobrovoljno“.

U Konvenciji o ljudskim pravima Članak 11. glasi⁹⁶:

- (1) Svatko ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja sa drugima, uključujući pravo osnivati sindikate ili im pristupiti radi zaštite svojih interesa
- (2) Ne mogu se postavljati nikakva ograničenja u ostvarivanju tih prava, osim onih koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi zaštite interesa državne sigurnosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda i zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Ovaj članak ne zabranjuje da se nameću zakonska ograničenja u ostvarivanju tih prava pripadnicima oružanih snaga, policije ili državne uprave.

Pravo na slobodu udruživanja nije apsolutno pravo te se može ograničiti pod određenim pretpostavkama.⁹⁷ Tako je i opisano u članku 11. Konvencije.

Nažalost, suvremenici smo ograničavanja slobode udruživanja radi zaštite zdravlja ljudi. Višestoljetna postignuća modernog svijeta u promicanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda trenutno su dovedena u pitanje.

Zabrana okupljanja više od 10 osoba iz najviše dva kućanstva (trenutno na snazi – ožujak 2021.), a svojevremeno i zabrana putovanja izvan mjesta prebivališta (ožujak i travanj 2020. godine) u bitnome reduciraju sva prava i slobode u kojima smo uživali prije pandemije.

Cjelokupna situacija uzrokovana pandemijom, upozorava da je potrebno stvoriti prilagođeni pravni okvir osnivanja i djelovanja udruga korištenjem suvremene tehnologije umjesto tradicionalnih načina. Međutim na takav način mogu funkcionirati udruge, poput određene udruge poslodavaca ili obrtnika, ali nikako ne mogu kulturno umjetničke ili sportske udruge, kojima je svrha postojanja druženje i okupljanje, a od toga polazi i njihovo financiranje.

⁹⁶Zlatović, D. (2020) Sloboda udruživanja i osnivanje udruga na daljinu u kontekstu pandemije koronavirusa. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str. 14

⁹⁷Zlatović, D. (2020) Sloboda udruživanja i osnivanje udruga na daljinu u kontekstu pandemije koronavirusa. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str. 15

Osnivanje udruga u Republici Hrvatskoj bazirano je na konceptu koji uključuje osnivačke skupštine udruge s obveznom fizičkom nazočnošću članova i uz fizičko potpisivanje dokumentacije.

U Zakonu o trgovačkim društvima 2019. godine uveden je modalitet osnivanja trgovačkih društava na daljinu⁹⁸. U skorijoj budućnosti trebalo bi revidirati i Zakon o udrugama, referirajući se na Zakon o trgovačkim društvima, uvođenjem modula osnivanja na daljinu.

Bilo bi potrebno učiniti postupak osnivanja udruga jednostavnijim, dostupnijim, jeftinijim, bržim i manje formalnim. Potrebno je propisati jednoobrazne e-obrasce za osnivanje te deformalizirati postupke u djelovanju državnih tijela.

Komplicirana procedura osnivanja udruga prema postojećem zakonskom okviru istaknuta je u prethodnim poglavljima rada.

3.2.Rad tijela udruge i održavanje skupštine na daljinu

Usljed pandemije, onemogućen je rad određenom broju udruga, a u praksi njihovim statutima često nisu unaprijed predviđena postupanja u slučaju nemogućnosti djelovanja njihovih tijela uslijed izvanrednih situacija.⁹⁹

Općenito, jako je važan kontinuitet djelovanja Skupštine i drugih tijela udruge u kontekstu obavljanja redovitih funkcija Skupštine, kao što su usvajanje izvješća, planova i sličnih aktivnosti.

Usljed pandemije postoje udruge koje bi primjerice htjele svojim članovima smanjiti naplatu članarine ili ju potpuno ukinuti. Međutim, postavlja se pitanje kako riješiti tu situaciju ako se skupština, koja o tome odlučuje ne može sastati.

Skupština bi u tom slučaju morala održati telefonsku, tj. „online“ sjednicu. Ako je to nemoguće, tijelo udruge koje vodi njezin rad (predsjedništvo udruge) ipak bi moglo, uz

⁹⁸Zlatović, D. (2020) Sloboda udruživanja i osnivanje udruga na daljinu u kontekstu pandemije koronavirusa. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str . 16

⁹⁹Prelević, B. (2020) Rad tijela udruge u izvanrednim okolnostima epidemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 16

prethodnu suglasnost većine članova skupštine, održati takvu „online“ sjednicu i donijeti odluku, uz obvezu da se ona potvrdi na sljedećoj sjednici skupštine.¹⁰⁰

Mjere stožera Civilne zaštite Republike Hrvatske kojima je ograničeno održavanje skupova dovele su u praksi do problema da cijeli niz udruga praktički nije mogao održati skupštinu. Zbog novonastale situacije pokazala se potreba da se u statutima udruga predvidi mogućnost održavanja skupština na daljinu, putem sredstava elektroničke komunikacije.

Iz zakonskih odredaba Zakona o udrugama proizlazi kako udruge imaju potpuno autonomiju u svojim statutima urediti način sazivanja i održavanja sjednica skupštine udruga kao i načina odlučivanja na tim sjednicama.¹⁰¹ Znači, udruge u svojim statutima mogu urediti održavanje skupštine na daljinu, a preporučljivo je da sve udruge, čim prođe COVID-19 pandemija, na sjednicama skupštine dopune svoje statute tako da predvide mogućnost održavanja skupštine na daljinu.

Preporučljivo je da svaka udruga statutom predvidi obvezu da se u popisu članova, vodi i podataka o adresi njihove elektroničke pošte radi održavanja skupštine na daljinu.

Kod održavanja skupštine na daljinu, vrlo je važno u statutu i detaljnije urediti način utvrđivanja kvoruma i način glasovanja na daljinu.¹⁰²

3.3.Problemi financiranja udruga u vrijeme pandemije COVIDA-19

Pandemija COVIDA-19 nije narušila samo zdravstveno stanje u svijetu, već i gospodarsku i financijsku situaciju. Stvorili su se i veliki financijski problemi za veliki broj udruga, a vidljivo je u analizi odabranih udruga kako je većina njih ostvarila puno manje prihode u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

Amaterske udruge, koje su uglavnom predmet analize, veći dio svojih prihoda ostvaruju iz članarina, darova i donacija.

Članovi udruga i dalje su dužni podmiriti svoju godišnju članarinu udruzi, osim ako udruga nije predložila smanjenje ili obustavu plaćanja članarine zbog novonastale situacije. Može se

¹⁰⁰Prelević, B. (2020) Rad tijela udruge u izvanrednim okolnostima epidemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 16

¹⁰¹Prelević, B. (2020) Održavanje skupštine udruge na daljinu. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str 17

¹⁰²Prelević, B. (2020) Održavanje skupštine udruge na daljinu. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str 17

zaključiti kako bi prihodi od članarina i dalje trebali ostati slični kao i u uvjetima prije pandemije.

Značajne financijske probleme pandemija je uzrokovala udrugama koje svoje prihode pribavljaju obavljanjem gospodarske djelatnosti ili održavanjem manifestacija.

Neke udruge osnovane su s ciljem održavanja određene velike manifestacije jednom ili svega nekoliko puta godišnje, a ostale aktivnosti i programi su im zanemarivi.

Tako je primjerice udruga „Hortus Croatiae“, koja okuplja međimurske vinare, osnovana s ciljem održavanja manifestacije „Urbanovo“.¹⁰³ Navedena manifestacija 2020. godine nije održana, a u analizi je vidljivo kako su prihodi udruge 2020. godine rapidno manji u odnosu na 2019. godinu.

Organiziranjem raznih okupljanja (predstave, koncerti) neke udruge bile su u mogućnosti prikupiti značajna financijska sredstva od dobrovoljnih priloga, prodaje ulaznica, prodaje pića i slično. U uvjetima pandemije ništa im od toga nije omogućeno i mnoge od njih ostale su bez značajnih financijskih sredstava.

Tijela državne uprave te tijela županija, općina i gradova, u ovim teškim vremenima posebno bi trebale stati uz rad udruga i razvoj civilnog društva. Ta tijela često podupiru programe i interese za opće dobro te općenito podupiru rad udruga.

Veliko je pitanje u kojoj će mjeri ta tijela uspjeti podupirati djelovanje udruga u budućnosti zbog globalne financijske krize. Lokalni proračuni (proračuni gradova i općina) u nadolazećem će razdoblju zasigurno biti nešto manji. Primjerice, u proteklih godinu dana turizam je enormno podbacio, a manji prihodi od turističke rente automatski smanjuju proračun i tako se dalje razvija spirala pada prihoda.

S druge pak strane, svaka lokalna jedinica mora sama ocijeniti specifičnu situaciju i u skladu s tim donijeti odgovarajuću odluku o davanju pomoći određenoj udruzi. Prema Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge¹⁰⁴, financijska se sredstva mogu organizacijama civilnog društva dodijeliti i bez provođenja natječaja, kada se radi o nepredviđenim, opravdanim i iznimnim slučajevima. Dakle, ukoliko se neka udruga nađe u nepovoljnoj i iznenadnoj financijskoj situaciji i kada grad, općina ili županija moraju žurno reagirati, natječaj se ne uspijeva provesti.

¹⁰³ <https://urbanovo.hr/> (25.3.2021.)

¹⁰⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_26_546.html (25.3.2021.)

Poseban problem je kod udruga koje zapošljavaju. Prema podacima iz Registra neprofitnih organizacija u udrugama je 2019. bilo zaposleno 17.961 osoba, a od 23. ožujka 2020. godine Hrvatskom zavodu za zapošljavanje omogućeno je predavanje zahtjeva za očuvanje radnih mjesta.¹⁰⁵ Taj zahtjev mogu predati udruge koje imaju zaposlene osobe i koje obavljaju djelatnosti pogođene pandemijom COVIDA-19.

4. UDRUGE NA PODRUČJU MEĐIMURSKE ŽUPANIJE I ANALIZA UTJECAJA PANDEMIJE COVIDA-19 NA NJIHOVO DJELOVANJE

4.1. Broj i vrste udruga u Međimurskoj županiji

Međimurska županija najsjevernija je hrvatska županija, površinom najmanja, ali najgušće naseljena (odmah iza grada Zagreba). Područje je to na kojem djeluju 22 općine i 3 grada. Međimurje je hrvatski „otok“ omeđen rijekama Murom i Dravom. Područje je to koje graniči sa susjednima državama Slovenijom i Mađarskom.

Sve su to karakteristike koje su godinama unazad oblikovale ljudsku osobnost na tom području. Međimurci slove kao vrijedni i radišni ljudi, ali i ljudi koji vole druženja, razonodu, a karakterizira ih i spremnost na pomoć jedni drugima te čuvanje narodnih običaja i tradicije. Takav način života doprinio je velikom broju različitih udruga, posebice amaterskih, na području Međimurske županije te je ta tematika vrlo zanimljiva za detaljniju analizu u ovom radu. Registrirani je veliki broj udruga, a posebice u područjima kulture i umjetnosti te sporta.

Tablica 1: Udruge po ažurnosti prijavljivanja promjena u Registar udruga (na dan 31.12.2019)

Ukupan broj registriranih udruga	963
Ukupan broj registriranih udruga koje su uskladile status sa Zakonom o udrugama	917
Ukupan broj udruga u postupku prestanka djelovanja	15
Ukupan broj „pasivnih“ udruga koje više od 6 godina nisu održale Skupštinu	26
Ukupan broj „pasivnih“ udruga koje manje od 6 godina nisu održale Skupštinu	158

Izvor: Međimurska županija u brojkama: statistički godišnjak / za izdavača župan Matija Posavec.

Čakovec: Međimurska županija, 2020. (online izdanje) Dostupno na: <https://medjimurska->

¹⁰⁵Lendić Kasalo, V. (2020) Djelovanje udruga u uvjetima pandemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 56

(26.3.2021.)

Iz analizirane tablice vidljivo je da, nažalost, postoji veliki broj neaktivnih udruga (udruga koje ne održavaju redovite godišnje skupštine), ali i onih u postupku prestanka djelovanja. Takve situacije već su bile analizirane u prijašnjim dijelovima ovog rada. Mora postojati čvrsta i jaka volja za osnivanjem i vođenjem udruge zbog velikih administrativnih poslova prilikom osnivanja, ali i prilikom vođenja udruge. Podaci iz tablice odnose se na 2019. godinu, odnosno na razdoblje neposredno prije aktualne pandemije. Biti će zanimljivo usporediti podatke o djelovanju udruga za razdoblje 2020. godine i naredne godine, a kada isti budu dostupni i javno objavljeni. Aktualnim mjerama Stožera civilne zaštite društveni kontakti i društveno djelovanje svedeni su na minimum te će broj aktivnih udruga u razdoblju nakon pandemije zasigurno biti manji.

Očekivano, najviše udruga djeluje na području gradova te na području većih općina. Tako je na dan 31.12.2019. godine u Čakovcu bilo registrirano 355 udruga, na području Muruskog Središća 46 udruga, a na području Preloga bile su registrirane 64 udruge.¹⁰⁶ U Čakovcu je tako velik broj registriranih udruga, jer je u njemu registrirano većina udruga koje djeluju na čitavom području Međimurja, ali i šire.

Ostale općine imaju u prosjeku oko dvadesetak registriranih udruga na svome području.

Laički objašnjeno, na brojnost udruga zasigurno je utjecala još jedna karakteristika međimorskog stanovništva koja je analizirana u brojnoj etnografskoj literaturi o međimorskom stanovništvu, a to je tipičan „međimurski jal“ – „ako mogu imati oni, možemo i mi“. Ako jedna općina ima primjerice šahovsku udruhu, to je povod da i susjedna osnuje isto.

Prema području djelovanja, najviše udruga u Međimurskoj županiji djeluje u području kulture i umjetnosti (249 udruga) te sporta (401 udruga).¹⁰⁷

Potrebno je naglasiti kako jedna udruga može djelovati u više područja djelovanja. Ostala područja djelovanja koja okupljaju povećani broj udruga su zaštita okoliša i prirode, socijalna

¹⁰⁶ Međimurska županija u brojkama: statistički godišnjak / za izdavača župan Matija Posavec. Čakovec: Međimurska županija, 2020. (online izdanje) Dostupno na: <https://medjimurska-zupanja.hr/2020/12/09/objavljen-statisticki-godisnjak-medimurska-zupanja-u-brojkama/>, str. 89

¹⁰⁷ Međimurska županija u brojkama: statistički godišnjak / za izdavača župan Matija Posavec. Čakovec: Međimurska županija, 2020. (online izdanje) Dostupno na: <https://medjimurska-zupanja.hr/2020/12/09/objavljen-statisticki-godisnjak-medimurska-zupanja-u-brojkama/>, str. 90

djelatnost i gospodarstvo. Udruge koje djeluju u području gospodarstva okupljaju gospodarstvenike i obrtnike koji djeluju na području Međimurja radi zaštite njihovih interesa i probitaka, a posebno one koji obavljaju djelatnosti specifične za ovo područje (primjerice vinarstvo, voćarstvo i slično).

4.1.1. Kulturno umjetničke udruge i razvoj amaterizma na području Međimurja

Na tradiciju i kulturu međimurskog stanovništva veliki je utjecaj imao njezin pogranični položaj uz Mađarsku i Sloveniju. Tako se najveća razlika može uočiti u plesovima gornjeg Međimurja, koji sliče austrijskim i slovenskim plesovima, dok su plesovi donjeg Međimurja više pod mađarskim utjecajem. Kulturno umjetničke udruge najviše pažnje i ljubavi posvećuju međimurskoj pjesmi i plesu, međimurskoj narodnoj nošnji, običajima, predajama i očuvanju tradicije.

Potreba za udruživanjem amaterskih kulturno-umjetničkih organizacija na nivou Hrvatske započela je 1875. godine, kada je desetak tadašnjih zborova osnovalo hrvatski pjevački savez.¹⁰⁸ Organiziranje i okupljanje KUD-ova i Ogranaka seljačke sloge na području Međimurja ozbiljnije počinje sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Ondašnja društva koja imaju dugogodišnju tradiciju svoj rad i očuvanje tradicije pokazivali su i na međunarodnim gostovanjima.

Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih udruga s područja Međimurske županije jedna je od najstarijih zajednica u Republici Hrvatskoj, a osnovana je 21. travnja 1995. godine, a u Registar udruga upisana je 22. rujna 1995.¹⁰⁹ Jedna je od bolje organiziranih zajednica u Republici Hrvatskoj, a što potvrđuju brojni nastupi i sudjelovanja na državnim smotrama i susretima, te na manifestacijama međunarodnog karaktera.

Godine 2006. u Zajednici hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije djelovale su 42 aktivne članice i 10 povremeno aktivnih udruga i društava.¹¹⁰ Dakle, u prosjeku dvije kulturno umjetničke udruge na svaku lokalnu jedinicu (22 općine i 3 grada).

¹⁰⁸ Hranjec, S. (2012) Lepšega ne kak je Međimorje: portreti kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije. Čakovec: Ogranak Matice Hrvatske u Čakovcu, str. 5

¹⁰⁹ Hranjec, S. (2012) Lepšega ne kak je Međimorje: portreti kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije. Čakovec: Ogranak Matice Hrvatske u Čakovcu, str. 5

¹¹⁰ Purić Hranjec, M. (2006) Međimurje: turistički vodič Međimurske županije. Čakovec: Zrinski d.d., str. 71

Danas Zajednica okuplja 72 udruge s područja Međimurske županije i pet udruga Hrvata iz inozemstva (Sumarton, Ljubljana, Velenje i Lendava).¹¹¹

Jedna od osnovnih zadaća kulturno umjetničkih udruga je očuvanje narodnih običaja te prenošenje tradicije na mlađe generacije. Razlikuju se godišnji običaji, oni koji se odvijaju u jednoj godini, a ponajviše su vezani uz katoličke blagdane, i životni običaji, koji se vežu uz glavne događaje u čovjekovu životu: rođenje, sklapanje braka i smrt.¹¹²

Slika 2: Kulturno umjetnička udruga "Veseli Međimurci" - međimursko kolo

izvor: <https://radio1.hr/sredisnje-slavlje-velikog-rodendana-kuu-veseli-medimurci-30-studenoga> (29.3.2021.)

Slika 3: Međimurska narodna nošnja

izvor: <https://medjimurje.hr/pod-medimurskim-nebom/svakodnevica/medimurski-puca-i-decko-36598> 29.3.2021.

¹¹¹ Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/2020/11/27/1013/> (26.3.2021.)

¹¹² Hranjec, S. (2011) Međimurski narodni običaji. Čakovac: Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, str. 9

Tradiciju i kulturu brojne udruge čuvaju organiziranjem raznih smotra, prikaza običaja, druženja. Članstvo u takvim udrugama, podupiranje njihovog rada te sudjelovanje u njihovim aktivnostima pozitivno djeluje na psihofizičko zdravlje ljudi. Uz to, primljenim donacijama, dobrovoljnim priložima i ostalim primljenim sredstvima, takve amaterske udruge često znaju izdvojiti dio financijskih sredstava za neku društvenu korisnu aktivnost (npr. pružanjem pomoći stanovništvu s margine društva i slično) te tako biti ogledalo pravog ponašanja i ljudske dobrote šireći je svuda.

4.1.2. Sportske udruge na području Međimurja

Sportske udruge druge su po zastupljenosti u Međimurskoj županiji nakon kulturno umjetničkih udruga.

Zanimljiv je podatak da je prvi športski klub osnovan u Čakovcu bilo kuglačko udruženje osnovano 1886. godine, a gimnastičko društvo osnovano je 1984. godine. Između 1914. i 1940. u Međimurju je organizirano bavljenje atletikom, stolnim tenisom, tenisom i nogometom.¹¹³ Dan danas najzastupljenije su sportske udruge koje se bave upravo tim sportovima, a najzastupljeniji je, naravno, nogomet.

Klubovi u povijesti nisu postizali velike rezultate, ali su iznjedrili vrlo uspješne pojedince koji su bili i državni reprezentativci, posebice devedesetih godina prošlog stoljeća.

Međimurje je bogato sportskom infrastrukturom, ali u nekim općinama još uvijek fali školskih i sportskih dvorana za održavanje sportskih aktivnosti.

Za održavanje sportskih priredbi, osim sportskih dvorana te gradskih bazena u Čakovcu i toplica u Svetom Martinu na Muri, na raspolaganju su još i teniska igrališta, vježbališta za golf, speedway stadion, biciklističke, rafting, kajakaške, trim i rekreacijske staze.¹¹⁴

Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije pridonosi razvitku i poticanju sporta na području Međimurja te promiče odgojne funkcije sporta, fair playa i razumijevanja.¹¹⁵

Danas je nogomet u Međimurju organiziran u tri lige (prva, druga i treća županijska nogometna liga). Tipične su utakmice vikendima od listopada jedne do lipnja iduće godine

¹¹³ Lajtman, J. (1994) Pregled podataka o županiji Međimurskoj. Čakovec: Županija Međimurska, str. 196

¹¹⁴ 32. Purić Hranjec, M. (2006) Međimurje: turistički vodič Međimurske županije. Čakovec: Zrinski d.d., str. 132

¹¹⁵ Dostupno na: <https://zsuiszmz.hr/> (27.3.2021.)

kada traje sezona natjecanja i prodajom ulaznica, jela i pića na tim utakmica se financira većina nogometnih klubova.

Sve popularniji sportovi postaju tenis i biciklizam. Biciklističke staze postoje diljem Međimurja, a posebice su atraktivne staze u gornjem Međimurju.

Adrenalinski sportovi nisu topliko zastupljeni, a valja izdvojiti paintball. Moglo bi se reći da je paintball zabavno sportski sadržaj, a Međimurje je ishodišna točka hrvatskog paintballa. Accredo team iz međimurskog sela Zasadbreg ima svoju udrugu i sa svojim višegodišnjim iskustvom u organizaciji rekreativnog i sportskog paintballa zasigurno može priuštiti vrhunski užitak.¹¹⁶

Slika 4: Paintball u Accredu centru

izvor: www.accredocentar.hr, 27.3.2021.

Lov i ribolov vrlo je važno spomenuti u kontekstu Međimurja. Međimurje obiluje vodama, rijekom Murom i Dravom te njihovim starim tokovima i brojnim jezerima, a na području Međimurja su i dva umjetno stvorena jezera koja zadovoljavaju potrebe rada hidroelektrana na rijeci Dravi. Savez sportsko ribolovnih društva Međimurske županije danas broji 36 udruga članica i oko 4.500 članova.¹¹⁷

Međimurje obiluje šumama te bogatstvom faune, a za njihovu zaštitu zaslužna su brojna lovačka društva.

¹¹⁶ 32. Purić Hranjec, M. (2006) Međimurje: turistički vodič Međimurske županije. Čakovec: Zrinski d.d., str. 140

¹¹⁷ Dostupno na: http://www.ssrđ.hr/public/index_content.php?subject=1 (27.3.2021.)

U Međimurju je osnovano i podosta udruga koje općenito promoviraju i potiču sportske aktivnosti. Dosta naselja ima udruge znakovitog naziva „sport za sve“ i slično. Te udruge se ne baziraju na jedan sport, već organiziraju razna amaterska natjecanja, seoske igre i slična događanja, a sve s ciljem povezivanja i druženja ljudi.

4.1.3. Ostale udruge koje djeluju u drugim područjima

U Međimurju postoji podosta udruga s drugih područja djelovanja kao što su: područje socijalne djelatnosti (146 udruga), zaštite okoliša i prirode (185 udruga), te s područja gospodarstva (95 udruga) i s područja zaštite zdravlja (53 udruge).¹¹⁸

To su primjerice udruge osnovane s ciljem povezivanja ljudi s teškim i posebnim životnim pričama (npr. Klub liječenih alkoholičara Dr. Mato Golubić) ili udruge koje povezuju ljude sa zajedničkim hobijima ili načinom provođenja slobodnog vremena (npr. Oldtimer klub Međimurje).

Aktivne su i gospodarske udruge osnovane s ciljem zaštite interesa i stavova i promicanja obavljanja određene gospodarske djelatnosti. U analizi i usporedbi financijskih izvještaja bit će analizirani financijski izvještaji Udruge vinograda i vinara Međimurske županije Hortus Croatiae“. Cilj udruge je ostvarivanje suradnje s ostalim strukovnim i drugim udrugama te unaprjeđenje i razvoj vinogradarske i vinarske proizvodnje Međimurja.¹¹⁹

¹¹⁸ 19. Međimurska županija u brojkama: statistički godišnjak / za izdavača župan Matija Posavec. Čakovec: Međimurska županija, 2020. (online izdanje) Dostupno na: <https://medjimurska-zupanija.hr/2020/12/09/objavljen-statisticki-godisnjak-medimurska-zupanija-u-brojkama/>, str. 90

¹¹⁹ Detalji udruge „Hortus croatiae“. Dostupno na: <https://registri.uprava.hr/#!udruge> (27.3.2021.)

Slika 5: Urbanovo, najpoznatija manifestacija Udruge "Hortus Croatiae"

izvor: www.urbanovo.hr, 29.3.2021.

4.2. Izvori financiranja

Većina udruga na području Međimurske županije financira se uplatom članarina članova, dobrovoljnim priložima i darovima, posebice amaterske udruge (kulturno umjetnička društva).

Takva društva kroz godinu organiziraju razne manifestacije (smotre folklor, kazališne predstave i slično te prikupljenim ulaznicama, tj. dobrovoljnim priložima, prodajom hrane i pića na takvim događajima, poboljšavaju svoju financijsku situaciju.

Postoje i udruge kojima je jedna manifestacija tokom godine izvor većine prihoda.

Udruzi Hortus Croatiae manifestacija Urbanovo¹²⁰ glavni je izvor prihoda, a primjerice udruzi Svetomartinski krampusi Svetomartinski krampuslauf¹²¹ koji se odvija svake godine u prosincu.

S obzirom da prošle godine zbog aktualne pandemije Covida-19 takve veće manifestacije nisu održane, te su udruge u velikom financijskom gubitku, što će pokazati i analiza provedena u radu.

Međimurska županija, s obzirom na površinu, ima puno lokalnih jedinica (22 općina i 3 grada), a to podrazumijeva i 26 proračuna jedinica lokalne samouprave, zajedno s proračunom županije.

Programi i projekti od interesa za opće dobro mogu se financirati iz državnog proračuna i lokalnih proračuna.

¹²⁰ Dostupno na: <https://urbanovo.hr/> (27.3.2021.)

¹²¹ Dostupno na: <https://svetomartinski-krampusi.hr/> (27.3.2021.)

U smislu Zakona o udrugama programima i projektima od interesa za opće dobro smatraju se zaokruženi i tematski jasno definirani skupovi aktivnosti čije provođenje kroz dugotrajni ili vremenski ograničeni rok djelovanja daje vidljivo dodanu društvenu vrijednost. Aktivnostima od interesa za opće dobro smatraju se osobito aktivnosti udruga koje pridonose zaštiti i promicanju ljudskih prava, prava nacionalnih manjina, zaštitu i promicanje prava osoba s invaliditetom i teškoćama u razvoju, starijih i nemoćnih, aktivnosti koje se bore protiv nasilja i diskriminacije i slično.¹²²

Međimurska županija, općine ili gradovi financiraju i ugovaraju provedbu programa i projekata od interesa za opće dobro na temelju provedenog javnog poziva, odnosno natječaja. Udruga koja provodi programe i projekte od interesa za opće dobro dužna je barem jednom godišnje o svome radu, opsegu i načinu stjecanja i korištenja sredstava izvijestiti davatelja sredstava, a putem mrežnih stranica i širu javnost.

Važno je naglasiti da se dobivena sredstva mogu koristiti isključivo za provedbu odobrenih programa i projekata.

Financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro uređeno je i Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro. Njome se utvrđuju kriteriji, mjerila i postupci koje nadležna tijela državne uprave, Vladini uredi i tijela te druge javne institucije, raspolažući sredstvima iz javnih izvora, primjenjuju prilikom financiranja i ugovaranja programa i/ili projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Ako posebnim propisom nije drugačije određeno, odredbe ove Uredbe primjenjuju se kada se udrugama odobravaju financijska sredstva iz javnih izvora.¹²³

U nastavku se ističe kao primjer javnog poziva za financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro primjer javnog poziva za 2021. godinu općine Sveti Martin na Muri. Javni poziv namijenjen je zadovoljavanju javnih potreba za financiranje iz proračuna Općine za 2021. godinu, a sukladno Pravilniku o financiranju javnih potreba Općine Sveti Martin na Muri.

¹²² Narodne novine (2019) Zakon o udrugama. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 74/14. 70/17, 98/197)

¹²³ Narodne novine (2015) Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 26/2015)

U 2021. će se, samo iznimno, financirati programi i projekti koji nisu prijavljeni na ovaj poziv. Ukupna planirana vrijednost poziva je 366.500 kuna, a poziv je bio otvoren od 22. veljače do 22. ožujka 2021. godine.¹²⁴

Pravilnikom o financiranju javnih potreba Općine Sveti Martin na Muri utvrđuju se kriteriji, mjerila i postupci za dodjelu i korištenje sredstava proračuna Općine udrugama čije aktivnosti doprinose zadovoljenju javnih potreba i ispunjavanju ciljeva i prioriteta definiranih strateškim i planskim dokumentima Općine.¹²⁵ Odredbe pravilnika koje se odnose na udruge na odgovarajući se način primjenjuju i na druge organizacije civilnog društva, kada su one u skladu s uvjetima javnog natječaja ili poziva.

Prema pravilniku Općina ne smije sudjelovati u financiranju programa i projekata ustanova čiji je osnivač ili suosnivač. Za 2021. godinu, najmanji iznos koji se može prijaviti i financirati po pojedinom projektu je 1.500 kuna, a najveći 50.000 kuna.¹²⁶

Obvezni dijelovi prijave udruge na javni poziv Općine Sveti Martin na Muri su:¹²⁷

- ispunjen i potpisan obrazac Obrazac programa za prijavu projekata za prijavu programa ili projekta (obrazac 1)
- potpisana i ovjerena izjava o nepostojanju dvostrukog financiranja (obrazac 2)
- potpisana izjava o partnerstvu, ako na projektu postoje partneri
- preslika upisa u Registar udruga Republike Hrvatske
- potvrda porezne uprave o nepostojanju duga po osnovi javnih davanja

Nakon što im pristignu sve prijave, Povjerenstvo za ocjenjivanje ih razmatra. Povjerenstvo je nezavisno stručno tijelo koje čine predstavnici Općine, znanstvenih i stručnih institucija te nezavisni stručnjaci.¹²⁸

Kriteriji za ocjenjivanje programa i projekata propisani su u javnom pozivu Općine, a to su¹²⁹:

¹²⁴ Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)

¹²⁵ Službeni glasnik Međimurske županije (2016) Pravilnik o financiranju javnih potreba Općine Sveti Martin na Muri. Pročišćeni tekst

¹²⁶ Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)

¹²⁷ Općina Sveti Martin na Muri (2021) Javni poziv korisnicima proračuna Općine Sveti Martin na Muri za dostavu prijave za financiranje programa i projekata namijenjenih zadovoljavanju javnih potreba općine za 2021. godinu. Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)

¹²⁸ Službeni glasnik Međimurske županije (2016) Pravilnik o financiranju javnih potreba Općine Sveti Martin na Muri. Pročišćeni tekst

¹²⁹ Općina Sveti Martin na Muri (2021) Javni poziv korisnicima proračuna Općine Sveti Martin na Muri za dostavu prijave za financiranje programa i projekata namijenjenih zadovoljavanju javnih potreba općine za

- kvaliteta i sadržajna inovativnost ponuđenog programa ili projekta
- kvaliteta dosadašnjeg rada, uspjesi i iskustvo u provođenju programa udruge
- neposredna društvena korisnost za lokalnu zajednicu te razvoj civilnog društva
- trajan i sustavan utjecaj na korisnike programa i projekata
- održivost programa ili projekata
- jasno naveden postupak praćenja, tj. evaluacije projekta
- udio volonterskog rada
- organizacijski i ljudski kapaciteti za provedbu programa ili projekata
- realan odnos troškova i očekivanih rezultata programa ili projekta

Nakon odobrenih financijskih sredstava ista se doznajuju udrugama te se kroz izvješća prati realizacija programa i projekata za koja su sredstva odobrena.

4.3. Utjecaj pandemije COVIDA-19 na djelovanje odabranih udruga

Pandemija COVIDA-19 u čitavoj je Europi od sredine ožujka 2020. godine promijenila način života svima. Populacija cijelog svijeta odjednom se susrela s obvezom nošenja maski za lice, držanja socijalne distance te zabranom većih okupljanja, kao i mnogim drugim ograničenjima.

Na djelovanje udruga, posebice amaterskih, koje su predmet ovog rada, pandemija COVIDA-19 drastično je djelovala i još uvijek djeluje. Mjera zabrane okupljanja, druženja i održavanja događaja djelovanje većine od njih stavila je na minimum.

Kulturno-umjetničke udruge uspjele su održati neke manje aktivnosti u prva dva mjeseca 2020. godine te tijekom ljeta, kada je broj oboljelih od COVIDA-19 bio nešto manji.

Sportske udruge čak su i podosta aktivne, što je i vidljivo tijekom kasnije analize financijskih izvještaja. Udruge takve vrste provode većinu aktivnosti na otvorenom, gdje je manji rizik od zaraze virusom i to im je velika prednost.

Nogometni klubovi, kao najučestaliji oblik sportskih udruga u Međimurskoj županiji, uspjeli su odigrati većinu planiranih utakmica tijekom godina, što se kod većine njih odrazilo i na njihovo pozitivno financijsko stanje.

Najzakinutije su udruge koje okupljaju stariju populaciju stanovništva (udruge umirovljenika, udruge samaca i slično). Starija populacija najugroženija je i najrizičnija skupina u društvu u ovoj aktualnoj pandemiji jer zaraza COVIDOM-19, uz česte ostale kronične bolesti, kod starije populacije često završava i smrtnim ishodom.

2021. godinu. Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)

Udruge su se morale priviknuti na drugačiji „online“ oblik poslovanja. Održavanje skupština i sastanaka na daljinu, nakon godinu dana pandemije, već je postala svakodnevnica i uobičajena rutina mnogih udruga, ali nažalost ima i onih kojima je djelovanje potpuno stalo, što je analizirano u analizi.

Udruge koje u normalnim okolnostima često drže seminare, predavanja i radionice, to sada čine online.

Nažalost, nije ista posjećenost takvih online radionica i virtualnih događaja. Posjećeniji su bili događaji prije pandemije, ali najvažnije je održavati uobičajene aktivnosti i ispunjavati ciljeve i planove, a situacija s COVIDOM-19 će proći i normalizirati se.

4.4. Analiza financijskih izvještaja odabranih udruga i utjecaj pandemije COVIDA-19 na poslovanje odabranih udruga

U ovom dijelu rada analizirani su financijski izvještaji relevantnih udruga koje imaju kontinuitet djelovanja kroz više godina na području Međimurske županije i koje su ažurne i transparentne u financijskom izvještavanju.

Većina podataka dobivena je od računovodstvenog poduzeća Conto-art j.d.o.o.¹³⁰, a neki su podaci dobiveni od predstavnika analiziranih udruga (podaci za Udrugu „Hortus Croatiae“ i Hrvatsko kulturno umjetničku udruhu Sveti Martin Na Muri).

Sve su to javno dostupni podaci i uneseni su u Registar neprofitnih organizacija.

Uspoređuju se i analiziraju financijski izvještaji odabranih udruga iz 2019. i 2020. godine.

Pandemija COVIDA-19 ostavila je velike posljedice na mnoge sfere naših života, pa tako i na rad udruga, što je vidljivo u analizi.

Pandemija je započela u ožujku prošle 2020. godine i obilježila gotovo čitavu godinu, a 2019. godina je razdoblje prije pandemije. Zato su te dvije godine zanimljive za usporedbu izvještaja.

- KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA „VESELI MEĐIMURCI“ ČAKOVEC

Udruga je osnovana 1949. godine. Adresa sjedišta je Ulica braće Radić 1, Čakovec¹³¹

¹³⁰ Računovodstveni i knjigovodstveni servis koji vodi financijske izvještaje 39 udruga s područja Međimurske i Varaždinske županije

¹³¹ Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/kulturno-umjetnicka-udruga-veseli-medimurci-cakovec/> (28.3.2021.)

Najaktivnija je kulturno umjetnička udruga na području Međimurja, a u sklopu udruge djeluju Folklorna sekcija, Dječji folklor, Tamburaška sekcija, Dramska sekcija, Sekcija za očuvanje fašničkih običaja, Sekcija za izradu suvenira i nošnji, Ženska vokalna skupina.¹³²

Udruga pokriva i čuva kompletnu međimursku tradiciju, narodne običaje, pjesmu i plesove.

S obzirom da je udruga aktivna na nastupima i smotrama diljem zemlja, ali i inozemstva, mnogi od njih su zbog trenutne situacije s COVIDOM-19 otkazani (ograničeno kretanje između županija i ostale restrikcije Nacionalnog stožera civilne zaštite).

Udruga je obveznik jednostavnog knjigovodstva te se za nju sastavlja Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima, a u tablici su analizirani njegovi osnovni elementi za 2019. i 2020. godinu.

¹³²Hranjec, S. (2012) Lepšega ne kak je Međimorje: portreti kulturno umjetničkih udruuga Međimurske županije. Čakovec: Ogranak Matice Hrvatske u Čakovcu, str. 28

Tablica 2: Usporedba primitaka i izdataka Kulturno umjetničke udruge „Veseli Međimurci“ za 2019. i 2020. godinu.

	2019. godina	2020. godina
PRIMICI		
Od članarina i članskih doprinosa	2.000,00	2.720,00
Od javnih izvora na temelju posebnih zakona	92.800,00	0,00
Od donacija	50.369,00	79.444,00
• od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	48.664,00	34.884,00
• iz državnog proračuna	0,00	5.000,00
• iz lokalnih proračuna	0,00	39.560,00
• od građana i kućanstva	1.705,00	0,00
UKUPNI PRIMICI	145.169,00	82.924,00
IZDACI		
Za naknade osobama izvan radnog odnosa (službeni put i slično)	27.705,00	25.520,00
Za usluge (pošta, telefon, najamnina, komunalne, računalne usluge...)	60.066,00	26.110,00
Za materijal i energiju (uredski materijal, sirovine)	831,00	221,00
Za kamate i usluge platnog prometa	819,00	812,00
Dane donacije	500,00	0,00
Nabava dugotrajne imovine	14.250,00	25.021,00
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija, premije osiguranja i sl.)	38.500,00	9.845,00
UKUPNI IZDACI	142.671,00	87.529,00
VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE	2.498,00	-4.605,00

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od poduzeća Conto-art j.d.o.o.

Stanje novčanih sredstava na računu na kraju 2019. godine iznosi 13.934. kn, a na kraju 2020. godine iznosi 9.499 kuna.

Iz tablice je vidljivo kako analizirana udruga u 2020. godini ostvaruje gubitke, odnosno ukupni primici su im za 4.605 kuna manji od izdataka.

U postotcima udruga je u 2020. godini ostvarila čak 60 % manje primitaka u odnosu na 2019. što je veliki pad.

Zanimljiv je podatak kako u 2020. godini udruga nije dobila nikakva sredstva iz javnih izvora na temelju posebnih zakona, koji su analizirani u ovom radu na primjeru Općine Sveti Martin na Muri, i tu su se znatno smanjili njezini primici.

U 2020. godini dobivene su donacije iz državnog i lokalnih proračuna čime su donekle izbalansirani gubici.

Za nabavu dugotrajne imovine u 2020. godini izdvojilo se otprilike 10.000 kuna više sredstava nego prethodne godine.

Zaključak je da je udruga uspjela prikupiti podosta donacija u ovoj pandemiji i financijski rezultat jest u minusu koji u nominalnom iznosu i relativno nije značajan da bi doveo u pitanje stabilnost poslovanja udruge.

Vidljivo je kako su donacije od trgovačkih društava i građana u padu. Pandemija COVIDA-19 sve je stavila u neizvjesnu financijsku situaciju u budućnosti, a strah od buduće financijske situacije posebno se uvukao u manja poduzeća i građane koji u prošloj 2020. godini nisu bili spremni izdavati financijska sredstva za donacije udrugama ili slične svrhe.

Privatna poduzeća često daju donacije udrugama za održavanje smotri, folkloru, predstava i sličnih događanja, a toga, nažalost, prošle 2020. gotovo nije ni bilo.

- HRVATSKA KULTURNO UMJETNIČKA UDRUGA SVETI MARTIN NA MURI

HKUUD Sveti Martin na Muri osnovana je 1995 godine.¹³³

Analizirana udruga obveznik je dvojnog knjigovodstva, te ne sastavlja Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima, kao prethodno analizirana Udruga „Veseli Međimurci“. Ova udruga sastavlja bilancu na Obrascu BIL-NPF te Izvještaj o prihodima i rashodima na obrascu PR-RAS-NPF.

Na temelju bilježaka¹³⁴ uz financijske izvještaje analizirano je djelovanje aktualne pandemije COVIDA-19 na poslovanje ove udruge.

¹³³Hrvatska kulturno umjetnička udruga Sveti Martin. Kulturni i društveni život najsjevernije općine Međimurja (1945. – 1995.). Brošura. Za izdavača: Dražen Crnčec

Tablica 3: Rekapitulacija prihoda udruge za 2019. i 2020. godinu

PRIHODI	2019. godina	2020. godina
Prihodi od financijske imovine	0,09	0,15
Prihodi od donacija iz proračuna	39.265,00	20.000,00
Prihodi od trg. društava i drugih pravnih osoba	9.000,00	8.500,00
Prihodi od građana i kućanstava	6.550,00	3.550,00
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	7.000,00	0,00
UKUPNI PRIHODI	61.815,09	32.050,15

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od predsjednika Hrvatske kulturno umjetničke udruge Sveti Martin na Muri

Tablica 4: Rekapitulacija rashoda udruge za 2019. i 2020. godinu

RASHODI	2019. godina	2020. godina
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	10.041,96	8.589,54
Rashodi za usluge	19.465,00	3.359,00
Rashodi za materijal i energiju	9.532,09	18.983,14
Ostali nespomenuti rashodi	10.645,75	2.887,57
Amortizacija	1.300,00	1.628,00
Ostali financijski rashodi	921,03	842,20
UKUPNI RASHODI	51.905,83	36.290,01

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od predsjednika Hrvatske kulturno umjetničke udruge Sveti Martin na Muri

Rezultat poslovanja (višak prihoda nad rashodima) je 2019. godine bio 35.706,22 kuna, a 2020. godine 31.466,36 kn.

ukupni prihodi pali su za gotovo 50 % u odnosu na 2019. godinu. Posebno se osjeti pad prihoda od građana i kućanstava te veliki pad od prihoda od donacija iz proračuna.

S druge strane i rashodi su se u 2020. smanjili za čak 30 %.

¹³⁴ Bilješke su ustupljene od strane predsjednika Hrvatsko kulturno umjetničke udruge Sveti Martin na Muri, gospodina Dražena Crnčeca

Rashodi za usluge drastično su pali. U 2020. godini je evidentirano samo 17 % rashoda za usluge iz 2019. godine. Rashodi su niži jer je zabilježen pad aktivnosti udruge koji generira rashode.

Zbog toga ni rezultat poslovanja nije negativan, manji je u odnosu na 2019. godinu za 12 %.

Ukupna financijska imovina na dan 31.12.2020. godine iznosi 16.765,56 kuna, a udruga nema nikakve obveze prema dobavljačima.

- KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO ŽIŠKOVEC

KUD Žiškovec osnovan je 1997. godine.¹³⁵

Djelatnosti KUD-a slične su kao i ostalim kulturno umjetničkim udrugama, a valja spomenuti kako se u Žiškovecu svake godine, do aktualne pandemije, održavala tradicionalna Smotra međimurske narodne nošnje.

Udruga je obveznik jednostavnog knjigovodstva te sastavlja Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima na Obrascu G-PR-IZ-NPF.¹³⁶

Tablica 5: Primici KUD-a Žiškovec u 2019. i 2020. godini

PRIMICI	2019.	2020.
Od članarina i članskih doprinosa	1.000,00	1.540,00
Iz javnih izvora na temelju posebnih zakona	31.200,00	0,00
Primici iz donacija	38.943,00	73.775,00
• iz državnog proračuna	0,00	5.000,00
• iz lokalnih proračuna	0,00	20.300,00
• od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba	38.924,00	43.998,00
• od građana i kućanstava	19,00	4.447,00
PRIMICI UKUPNO	71.173,00	75.315,00

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od pouzeca Conto-art j.d.o.o.

¹³⁵Kulturno umjetničko društvo „Žiškovec“ (online) Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/kud-ziskovec/> (28.3.2021.)

¹³⁶ Financijski izvještaji ustupljeni od poduzeća Conto-art j.d.o.o.

Zanimljivo je vidjeti kako je analizirana udruga uspjela u 2020. godini ostvariti veće primitke u odnosu na 2019. godinu, iako većinu svojih aktivnosti nije provela jer je održala svega dvije predstave na domaćem terenu prošle godine.

Primici od donacija veći su u 2020. godini za gotovo 50 %. U izdacima je vidljivo kako je udruga nabavljala dugotrajnu materijalnu imovinu te je prikupljala donacije.¹³⁷

Tablica 6: Izdaci KUD-a Žiškovec u 2019. i 2020. godini.

IZDACI	2019.	2020.
Izdaci za naknade osobama izvan radnog odnosa (službeni put i ostalo)	11.461,00	24.452,00
Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina i sl.)	24.113,00	15.802,00
Izdaci za materijal i energiju (uredski materijal, sitni inventar, sirovine, energija)	1.269,00	916,00
Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	732,00	783,00
Izdaci za nabavu dugotrajne imovine	18.030,00	21.423,00
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija, premije osiguranja i sl.)	14.899,00	6.078,00
IZDACI UKUPNO	70.504,00	69.454,00

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od poduzeća Conto-art j.d.o.o.

Kada se sagleda poslovanje ove udruge u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu iz financijskih podataka se ne može zaključiti da je pandemija COVIDA-19 nepovoljno djelovala na poslovanje udruge.

Višak primitaka u 2020. godini iznosi 5.861,00 kuna, dok je višak primitaka iz 2019. godine 639,00 kuna.

- **NOGOMETNI KLUB PODTUREN**

Nogometni klub Podturen međimurski je nogometni prvoligaš. Obveznik je jednostavnog knjigovodstva te sastavlja Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima.

Prema podacima dobivenima od poduzeća Conto-art, j.d.o.o. nogometni su klubovi primjer pozitivnog poslovanja u 2020. godini, jer su uspjeli ostvariti većinu svojih ciljeva. Tijekom

¹³⁷ Informacije dobivene od predsjednice KUD-a Žiškovec

kasnog proljeća, ljeta i jeseni, kad je broj oboljelih od aktualne pandemije bio dosta nizak, uspjeli su odigrati većinu planiranih nogometnih utakmica i susreta.

Tablica 7: Usporedba primitaka i izdataka nogometnog kluba „Podturen“ za 2019. i 2020. godinu

PRIMICI	2019. godina	2020. godina
Primici od članarina i članskih doprinosa	3.100	0,00
Primici od javnih izvora na temelju posebnih zakona	55.000	0,00
Primici od donacija	44.715,00	130.620,00
- iz lokalnih proračuna	3.000,00	45.000,00
- od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	41.700	82.078
- od građana i kućanstava	15,00	3.542,00
Ostali primici (naknade šteta, refundacije)	245,00	0,00
PRIMICI UKUPNO	103.060,00	130.620,00
IZDACI		
Izdaci za osobe izvan radnog odnosa (službeni put i ostalo)	3.478,00	250,00
Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina, računalne, komunalne i slične usluge)	15.227,00	14.222,00
Izdaci za materijal i energiju	12.930,00	9.325,00
Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	733,00	1.037,00
Izdaci za dane donacije	1.000,00	1.508,00
Izdaci za nabavu dugotrajne imovine	0,00	18.000,00
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija, premije osiguranja i sl.)	63.320,00	80.048,00
IZDACI UKUPNO	96.688,00	124.390,00
VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE	6.372,00	6.230,00

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od poduzeća Conto-art j.d.o.o.

Primici od donacija Nogometnog kluba Podturen u 2020. godini bili su gotovo dvostruko veći u odnosu na 2019. godinu i zbog toga je klub, bez obzira na pandemiju COVIDA-19 financijski dobro poslovao.

- UDRUGA ŽENA „TOTOVČICE“

Udruga žena Totovčice, nešto je novija udruga u odnosu na ostale analizirane, osnovana 2009. godine.¹³⁸ Cilj djelovanja je poticanje i unapređivanje kulture i podizanje razine kulturnog života te očuvanje etnobaštine na području Međimurja.

Slični su ciljevi djelatnosti kao kod kulturno umjetničkih udruga, a udruga okuplja žensko stanovništvo iz međimurskog sela Totovec, a područje djelovanja je socijalna djelatnost, kultura i umjetnost te sport.

Udruga je obveznik jednostavnog knjigovodstva.

Tablica 8: Usporedba primitaka i izdataka Udruge žena „Totovčice“ za 2019. i 2020. godinu

PRIMICI	2019. godina	2020. godina
Primici od članarina i članskih doprinosa	420,00	0,00
Primici od javnih izvora na temelju posebnih zakona	19.200,00	0,00
Primici od donacija	4.654,00	15.955,00
- iz lokalnih proračuna	0	13.000,00
- od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	4.654,00	2.955,00
PRIMICI UKUPNO	24.274,00	15.955,00
IZDACI		
Izdaci za naknade osobama izvan radnog odnosa	2.729,00	0,00
Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina, komunalne, računalne i ostale usluge)	15.890,00	1.890,00
Izdaci za materijal i energiju	15,00	15,00
Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	709,00	722,00
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija i sl.)	6.377,00	3.730,00
IZDACI UKUPNO	25.720,00	6.357,00
VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE	-1.446,00	9.598

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od računovodstvenog servisa Conto-art j.d.o.o.

¹³⁸ Dostupno na: <https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (30.3.2021.)

Vidljivo je da je udruga ostvarila višak primitaka u doba pandemije i to zahvaljujući većim donacijama u 2020. godini u odnosu na 2019. koje su dodijeljene iz lokalnih proračuna. Međutim, iz analize je vidljivo da je udruga ostvarivala svoje aktivnosti u manjem obujmu, što se posebice vidi u troškovima reprezentacije i ostalim srodnim troškovima koji su u 2020. bili duplo manji u odnosu na prethodnu godinu.

- UDRUGA SAMACA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Udruga samaca Varaždinske županije registrirana je u Varaždinu, ali djeluje i okuplja ljude koji nisu u bračnoj zajednici i s područja Međimurja.

Analizirana udruga u sustavu je jednostavnog knjigovodstva.

Cilj udruge je promicanje, razvitak i unaprjeđenje života osoba koje nisu u bračnoj zajednici.¹³⁹

Ova udruga stavljena je u ovu analizu kao primjer udruge koja u COVID-19 pandemiji nije imala nikakvu aktivnost.

Članovi udruge uglavnom su starija populacija, većina njih u pedesetim i šezdesetim godinama života. Riječ je o rizičnijoj skupini stanovništva na koje bolest COVIDA-19 može ostaviti veće posljedice. To je i razlog njihovog neokupljanja i neaktivnosti.

¹³⁹ Dostupno na: <https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (31.3.2021.)

Tablica 9: Usporedba primitaka i izdataka Udruge samaca Varaždinske županije u 2019. i 2020. godini

PRIMICI	2019. godina	2020. godina
Primici od članarina i članskih doprinosa	10.100,00	0,00
Primici iz javnih izvora na temelju posebnim zakona	5.000,00	0,00
Primici od donacija	27.100,00	0,00
- od građana i kućanstava	27.100,00	0,00
PRIMICI UKUPNO	42.200,00	0,00
IZDACI		
Izdaci za naknade osobama izvan radnog odnosa (službeni put i ostalo)	128,00	0,00
Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina, komunalne, računalne i slične usluge)	18.850,00	0,00
Izdaci za materijal i energiju	503,00	0,00
Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	740,00	0,00
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacije i sl.)	5.791,00	0,00
IZDACI UKUPNO	26.012,00	0,00
VIŠAK/MANJAK PRIMITAKA TEKUĆE POSLOVNE GODINE	16.188,00	0,00

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od računovodstvenog servisa Conto-art j.d.o.o.

Nažalost, više je takvih potpuno neaktivnih udruga u doba koronavirusa. Veliki zadatak biti će stavljen pred mnoge vratiti poslovanje i djelovanje određene udruge kao u razdoblju prije pandemije.

- DRUŠTVO VINARA I VINOGRADARA MEĐIMURJA „HORTUS CROATIAE“

Društvo vinara i vinogradara „Hortus Croatiae“ osnovana je 1992. godine sa sjedištem u Štrigovi.

Osnovna djelatnost udruge je razvojno stvaralački rad te utvrđivanje suvremene i gospodarski svrhovite tehnologije u vinogradarskoj i vinarskoj tehnologiji, organizacija stručnih ekskurzija, razgledavanja, predavanja, seminara, tečajeva.¹⁴⁰

Cilj udruge je unaprjeđenje razvoja vinarske proizvodnje na području Međimurja.

¹⁴⁰ Dostupno na: <https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (28.3.2021.)

Analizirana udruga u sustavu je dvojnog knjigovodstva.

Svake godine u svibnju organizira Urbanovo, jedan od najpoznatijih festivala vina u kontinentalnoj Hrvatskoj. Održavanjem festivala financijska aktivnost udruge je veća, a održavanje festivala joj je i glavni izvor prihoda za provođenje ostalih aktivnosti. Tu su prihodi od raznih donacija, prihodi od prodaje ulaznica, hrane i pića.

Prošle 2020. godine, zbog aktualnih mjera ograničavanja okupljanja donesenih od strane Nacionalnog stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, festival nije održan (u dva vikenda trajanja festival posjeti oko 10.000 ljudi).

Ta je situacija uvelike utjecaja na poslovanje i financijski rezultat udruge, što je vidljivo u usporedbi njezinih financijskih izvještaja iz 2019. i 2020. godine.

Razlika u poslovanju između 2019. i 2020. godine najbolje je vidljiva u usporedbi Izvještaja o prihodima i rashodima za 2019. i 2020, godinu prikazana u nastavku.

Tablica 10: Usporedba prihoda Društva vinogradara i vinara „Hortus Croatiae“ za 2019. i 2020. godinu

PRIHODI	2019. godina	2020. godina
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	6.361,91	0,00
Prihodi od članarina	13.000,00	17.500,00
Prihodi od kamata	0,24	0,34
Prihodi od donacija iz državnog proračuna	70.000,00	23.467,50
Prihodi od donacija iz lokalnih proračuna	52.000,00	0,00
Prihodi od donacija od trgovačkih društava	206.865,00	6.000,00
Prihodi od donacija od građana	61.428,10	3.849,00
Ostali prihodi	0,53	0,00
UKUPNI PRIHODI	409.655,00	58.816.84

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od Društva vinogradara i vinara „Hortus Croatiae“

U 2020. godini zabilježen je ogroman pad prihoda u odnosu na 2019. godinu. Zanimljiv je podatak kako je u 2020. uplaćeno nešto više članarina u odnosu na 2019. godinu.

Iz primjera ove udruge vidljivo je kakav utjecaj na njezine prihode može imati održavanje jedne velike manifestacije.

Kao što je već i rečeno, manifestacija Urbanovo prošle godine nije održana. Stoga su i rapidno pali prihodi udruge, a posebice oni od donacija.

Donacija od trgovačkih društava u 2020. godini nije ni bilo, dok je u 2019. godini taj iznos iznosio visokih 206.865,00 kuna.

Trgovačka društva (s naglaskom na privatna poduzeća) rado donacijama podržavaju takve velike manifestacije poznate u cijeloj državi, ali i šire. Zauzvrat ih organizatori istaknu i spomenu na promidžbenim reklamama i plakatima, a za neko poduzeće to je velika reklama. S obzirom da manifestacija prošle godine nije održana, donacije od trgovačkih društava, za manje projekte koje je provodila, gotovo su izostale (samo 6.000,00 kn).

Tablica 11: Usporedba rashoda društva vinogradara i vinara za 2019. i 2020. godinu

RASHODI	2019. godina	2020. godina
Naknade osobama izvan radnog odnosa (doprinosi, honorar)	3.212,00	0,00
Usluga pošte	406,10	406,10
Usluge promidžbe i informiranja	146.963,75	26.109,38
Zakupnine i najamnine	53.362,50	0,00
Intelektualne usluge	13.700,00	34.835,00
Knjigovodstvene usluge	1.250,00	1.375,00
Usluge organizacije kušanja mladih vina (En Primeur) ¹⁴¹	8.470,00	16.212,00
Troškovi smještaja	10.540,00	0,00
Troškovi zaštitara	7.562,50	0,00
Troškovi izrade kapa	4.500,00	0,00
Usluge fotografiranja	800,00	0,00
Rashodi za materijal i energiju	7.283,00	0,00
Troškovi reprezentacije	41.982,17	5.405,92
Članarine	100,00	0,00
Naknade bankama	1.484,15	987,33
Otpis potraživanja	500,00	0,00
Etikete pušipel	0,00	3.135,00
RASHODI UKUPNO	302.118,20 kn	88,158,63

Izvor: izrada autora na temelju podataka dobivenih od tajnice društva

¹⁴¹ „En primeur“ označava premijerno kušanje mladih vina, a potječe iz francuske kulture

Iz ove je tablice vidljivo kako su i rashodi u 2020. godini puno manji nego u 2019. godini. Neaktivnost u djelovanju, odnosno, u ovom slučaju, neodržavanje jedne velike manifestacije koju prate značajni rashodi, rezultiralo je puno manjim rashodima u 2020. godini.

Na računu u banci analizirana udruga na kraju 2019. godine imala je ukupno 71.017,76 kuna, a na kraju 2020. godine imala je na računu u banci ukupno 12.600,30 kuna.¹⁴²

Iz tog je podatka više nego očit utjecaj pandemije COVIDA-19 na poslovanje analizirane udruge. Radi se o udruzi kojoj je svrha postojanja vino i promocija vina i vinarstva, a toga nema bez ljudi i održavanja manifestacija i sajмова..

¹⁴² Podaci dobiveni od Društva vinogradara i vinara Međimurja „Hortus Croatiae.

ZAKLJUČAK

Veliki broj definicija nastoji pokriti vrlo široki raspon djelovanja neprofitnih organizacija, ali jedinstvena definicija ne postoji.

Osnovno što je potrebno istaknuti da njihov cilj nije ostvarivanje profita, već su one usmjerene k pojedincu, odnosno građaninu, a njihovo područje djelovanja prema društvu.

Njihov najbrojniji oblik su udruge čije djelovanje nije usmjereno samo za dobrobit njezinih članova, već i za opće dobro.

Stabilno financiranje je za udruge izrazito važno kako bi postigle sve svoje ciljeve, te se udruge koriste brojnim strategijama kako bi prikupile financijska sredstva za obavljanje svoje djelatnosti. Vidljivo je u analizi poslovanja udruge kako u Međimurskoj županiji udruge dobivaju značajna financijska sredstva od donacija, posebice od trgovačkih društava te od građana i kućanstava. Značajna financijska sredstva dobivaju i iz proračuna države i lokalnih jedinica te od uplata članarina.

Rezultat koji nastaje iz djelovanja udruge, dakle, nije profit, već je to nešto nemjerljivo, kvalitativno. To podrazumijeva primjerice ispunjenje nekih ciljeva u poslovanju i poboljšanje kvalitete poslovanja, ako se radi o udrugama koje okupljaju obrtnike i slične pravne osobe. Kod amaterskih udruge iz područja kulture i sportskih udruge, rezultat poslovanja je zadovoljstvo članova, ispunjenje potrebe za društvom i pripadnošću, a uz to i učenje novih znanja i vještina.

Tijekom godina, s porastom broja udruge, uočena je potreba za većom i ažurnijom kontrolom njihovih financijskih izvještaja Ministarstvu financija. Osim u Registar udruge, udruge se upisuju i u Registar neprofitnih organizacija, koji je središnji izvor podataka o neprofitnoj organizaciji. Putem tog registra prati se obveza dostavljanja financijskih izvještaja te utvrđuje financijski položaj i poslovanje udruge, kao i ostalih oblika neprofitnih organizacija.

Kod računovodstva udruge, razlikujemo jednostavno i dvojno knjigovodstvo te financijsko izvještavanje u sustavu jednostavnog i dvojnog knjigovodstva.

Međimurje je najsjevernija hrvatska županija, omeđena dvjema rijekama, Murom i Dravom te granicom s Mađarskom i Slovenijom, što je stvorilo poseban etnitet tamošnjeg stanovništva što rezultira brojnim kulturno-umjetničkim, ostalim amaterskim i sportskim udrugama. Na području Međimurja ima i mnogo gospodarskih udruge, a ističu se obrtnici koji obavljaju specifične djelatnosti za to područje (primjerice vinari i vinogradari).

COVID-19 pandemija dio je svijeta zadesila krajem 2019. godine, a Europu sredinom ožujka 2020. godine. Posljedice na gospodarstvo i više su nego očite, a posebno trpi sektor turizma i ostalih uslužnih djelatnosti. Mjere Nacionalnog stožera Civilne zaštite Republike Hrvatske ograničile su okupljanja i cjelokupan društveni život, a samim time i onemogućile normalan rad većine udruge, posebice onih amaterskih.

Udruge su se morale prilagoditi drugačijem načinu djelovanja, na online održavanje sastanaka i skupština.

Zaključno, COVID-19 pandemija ostavila je velike posljedice na djelovanje i financijsko poslovanje međimurskih udruga. Ipak, kao što je i vidljivo u analizi, neke od njih uspjele su ostvariti neke svoje planove i ciljeve, posebice u prva dva mjeseca 2020. godine ili tokom ljeta, kad je broj oboljelih od pandemije bio dosta nizak i mjere su popustile.

Na svima nama je, a posebice na aktivnim članovima udruga, ne prepustiti se aktualnoj situaciji u svijetu te i dalje aktivno društveno djelovati kroz udruge i njihov pozitivni utjecaj na okolinu.

LITERATURA

1. Bežovan G., (1995) Neprofitne organizacije i kombinirani model socijalne politike. Revija za socijalnu politiku (online), Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/29782> (23.2.2021.)
2. Bičanić, N. et. al. (2019) Poslovanje neprofitnih organizacija: računovodstvo, izvještavanje, oporezivanje. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: TEB – poslovno savjetovanje d.o.o.
3. Breyovnjački, A. (2020) Solidarnost u doba pandemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 10
4. Brkanić, V. et. al. (2007) Računovodstvo neprofitnih organizacija: s analitičkim računskim planom. IV. naklada. Zagreb: RRiF plus d.o.o.
5. Društvo vinara i vinogradara Međimurja Hortus Croatiae (online) Dostupno na: <https://urbanovo.hr/> (25.3.2021.)
6. Franc, R. et. al. (2006) Udruge u očima javnosti: istraživanje javnog mijenja s osvrtima. Zagreb: Academy of Educational Development
7. Hranjec, S. (2012) Lepšega ne kak je Međimorje: portreti kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije. Čakovec: Ogranak Matice Hrvatske u Čakovcu
8. Hranjec, S. (2011) Međimurski narodni običaji. Čakovec: Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu
9. Hrvatska kulturno umjetnička udruga Sveti Martin na Muri (online) Dostupno na: <http://hkuu-sveti-martin.hr/> (21.1.2021.)
10. Javni poziv za financiranje programa i projekata za 2021. godinu (online) Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)
11. Klečina, N. (2018) Financijsko izvještavanje u sustavu neprofitnog računovodstva. Diplomski rad. Pula: Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“
12. Kulturno umjetnička udruga „Veseli Međimurci“ Čakovec (online) Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/kulturno-umjetnicka-udruga-veseli-medimurci-cakovec/> (21.1.2021.)
13. Kulturno umjetničko društvo „Žiškovec“ (online) Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/kud-ziskovec/> (21.1.2021.)
14. Lajtman, J. (1994) Pregled podataka o županiji Međimurskoj. Čakovec: Županija Međimurska

15. Lendić Kasalo, V. (2020) Djelovanje udruga u uvjetima pandemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 54 - 57
16. Lončar, D. (2019) Članovi udruga kao njezini promotori. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 42/2019, str. 14-15
17. Međimurska županija u brojkama: statistički godišnjak / za izdavača župan Matija Posavec. Čakovec: Međimurska županija, 2020. (online izdanje) Dostupno na: <https://medjimurska-zupanija.hr/2020/12/09/objavljen-statisticki-godisnjak-medjimurska-zupanija-u-brojkama/> (21.1.2021.)
18. Milinović, I (2018) Donošenje financijskog plana udruge. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 40/2018, str 33-43
19. Narodne novine (2015) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra udruga Republike Hrvatske i registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 4/2015)
20. Narodne novine (2015) Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 26/2015)
21. Narodne novine (2014) Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 121/14)
22. Narodne novine (2019) Zakon o udrugama. Zagreb: Narodne novine d.d. (NN 74/14. 70/17, 98/197)
23. Oblak, P. (2020) Financijsko poslovanje i računovodstvo sportskih udruga. Diplomski rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
24. Općina Sveti Martin na Muri (2021) Javni poziv korisnicima proračuna Općine Sveti Martin na Muri za dostavu prijave za financiranje programa i projekata namijenjenih zadovoljavanju javnih potreba općine za 2021. godinu. Dostupno na: <https://opcina.svetimartin.hr/javni-poziv-za-financiranje-programa-i-projekata-za-2021-godinu/> (27.3.2021.)
25. Petrović, Z. A. (2020) Udruge u vrijeme krize – nikad se ne predajte. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 9
26. Popis županija, gradova i općina. Dostupno na: <https://mpu.gov.hr/> (5.3.2021.)
27. Prelević, B. (2019) Izmjene Zakona o udrugama. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 48/2019, str. 58
28. Prelević, B. (2020) Održavanje skupštine udruge na daljinu. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str 17

29. Prelević, B. (2020) Rad tijela udruge u izvanrednim okolnostima epidemije. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 51/2020, str. 16
30. Purić Hranjec, M. (2006) Međimurje: turistički vodič Međimurske županije. Čakovec: Zrinski d.d.
31. Registar neprofitnih organizacija (online) Dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/> (21.1.2021.)
32. Registar udruga (online) Dostupno na: <https://uprava.gov.hr/registar-udruga/826> (21.1.2021.)
33. RNO portal – info portal za udruge (online) Dostupno na: <https://www.cerno-zagreb.hr/registar-neprofitnih-organizacija> (18.3.2021.)
34. Službeni glasnik Međimurske županije (2016) Pravilnik o financiranju javnih potreba Općine Sveti Martin na Muri. Pročišćeni tekst
35. Smoljan, A. (2020) Kvaliteta socijalnih usluga koje pružaju udruge u Republici Hrvatskoj. Poslijediplomski specijalistički rad. Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb
36. Udruge građana: osnivanje udruge (online) Dostupno na: <http://www.udu-mz.hr/?gid=28> (21.1.2021.)
37. Urbanovo – dani vina u županiji Zrinskih (online) Dostupno na: <https://urbanovo.hr/> (28.3.2021.)
38. Vašiček, V., Vašiček, D. i Sirovica, K. (2005) Računovodstvo neprofitnih organizacija. III. izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
39. Vašiček, V. i Vašiček, D. (2016) Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet sveučilišta u Rijeci
40. Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije (online) Dostupno na: <http://zajednica-hkuumz.hr/> (21.1.2021.)
41. Zlatović, D. (2020) Sloboda udruživanja i osnivanje udruga na daljinu u kontekstu pandemije koronavirusa. Udruga: časopis za predsjednike/ce udruga i ostale odgovorne osobe u udrugama, 52/2020, str 14-16

POPIS SLIKA

Slika 1: Podjela neprofitnih organizacija	9
Slika 2: Kulturno umjetnička udruga "Veseli Međimurci" - međimursko kolo	46
Slika 3: Međimurska narodna nošnja	46
Slika 4: Paintball u Accredu centru	48
Slika 5: Urbanovo, najpoznatija manifestacija Udruge "Hortus Croatiae"	50

POPIS TABLICA

Tablica 1: Udruge po ažurnosti prijavljivanja promjena u Registar udruga (na dan 31.12.2019).....	43
Tablica 2: Usporedba primitaka i izdataka Kulturno umjetničke udruge „Veseli Međimurci“ za 2019. i 2020. godinu.....	56
Tablica 3: Rekapitulacija prihoda udruge za 2019. i 2020. godinu	58
Tablica 4: Rekapitulacija rashoda udruge za 2019. i 2020. godinu.....	58
Tablica 5: Primici KUD-a Žiškovec u 2019. i 2020. godini.....	59
Tablica 6: Izdaci KUD-a Žiškovec u 2019. i 2020. godini.....	60
Tablica 7: Usporedba primitaka i izdataka nogometnog kluba „Podturen“ za 2019. i 2020. godinu....	61
Tablica 8: Usporedba primitaka i izdataka Udruge žena „Totovčice“ za 2019.i 2020. godinu.....	62
Tablica 9: Usporedba primitaka i izdataka Udruge samaca Varaždinske županije u 2019. i 2020. godini	64
Tablica 10: Usporedba prihoda Društva vinogradara i vinara „Hortus Croatiae“ za 2019. i 2020. godinu.....	65
Tablica 11: Usporedba rashoda društva vinogradara i vinara za 2019. i 2020. godinu.....	66

PRILOZI

1. Prilog 1: Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za 2020. godinu Kulturno umjetničke udruge „Veseli Međimurci“ Čakovec
2. Prilog 2: Bilješke uz temeljne financijske izvještaje na dan 31.12.2020. (Hrvatska kulturno umjetnička udruga Sveti Martin na Muri)
3. Prilog 3: Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za 2020. godinu Kulturno umjetničkog društva Žiškovec
4. Prilog 4: Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za 2020. godinu Nogometnog kluba Podturen
5. Prilog 5: Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za 2020. godinu Udruge žena „Totovčice“
6. Prilog 6: Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima za 2020. godinu Udruge samaca
7. Prilog 7: Godišnje financijsko izvješće za 2019. godinu Udruge vinograda i vinara Međimurske županije „Hortus Croatiae“
8. Prilog 8: Godišnje financijsko izvješće za 2020. godinu Udruge vinogradara i vinara Međimurske županije „Hortus Croatiae“
9. Prilog 9: Kriteriji ocjenjivanja i tablica kriterija financiranja programa i projekata namijenjenih zadovoljavanju javnih potreba (za 2020. godinu)

ŽIVOTOPIS

Karlo Stojko

Datum rođenja: 13/09/1996 | Državljanstvo: hrvatsko | Spol: Muško | (+385)0919413915 |
karlostojko71@gmail.com | <https://www.facebook.com/karlo.stojko/> |
<https://www.instagram.com/karlostojko/> | Whatsapp Messenger: 091 941 3915

Gornji Koncovčak 24, 40313, Sveti Martin na Muri, Hrvatska

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2015 – TRENUTAČNO

5. (APSOLVENTSKA) GODINA, SMJER RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA –

Ekonomski fakultet Zagreb

-smjer

računovodstvo i

revizija

2011 – 2015

Čakovec

UPRAVNI REFERENT – Ekonomska i trgovačka škola

Radno iskustvo

DIO ADMINISTRATIVNIH POSLOVA I OSTALI POSLOVI U PROIZVODNJI – TMR Paško

d.o.o.

- povremeno sam radio tamo tijekom prošle, a i
ove godine Sveti Martin na Muri

POSLOVI SKLADIŠTENJA I OTPREME ROBE – Promming d.o.o.

-poslovi pakiranja i otpreme robe (interijer za opremanje dućana i poslovnih prostora)

EVIDENTIČAR I ADMINISTRATOR GOTOVE ROBE – Perutnina Ptuj (Pipo)

- rad kroz nekoliko mjeseci u godini posljednje tri godine (ovisi o obvezama i potrebi)
- poslovi zaprimanja robe iz pogona (mesna industrija)
- skeniranje robe, evidencija robe, praćenje narudžbi i potreba za određeni dan

09/2019 – 11/2019

TERENSKI ANKETAR – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

- provođenje anketa o stilu i kvaliteti života (20 kućanstava) Sveti Martin na Muri

10/2019 – 12/2019

RAD NA HŽ PROJEKTU – PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o.

- rad na popisivanju, pretraživanju, evidenciji čestica u vlasništvu Hrvatskih željeznica
- uglavnom rad u Excelu
- timski rad

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: HRVATSKI

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna produkcija	Govorna interakcija	
NJEMAČKI	B2	B2	B2	B2	B2
ENGLESKI	B1	B1	A2	A2	A2

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

ORGANIZACIJSKE VJEŠTINE

Organizacijske vještine

- dobre organizacijske vještine naučene kroz djelovanje u više udruga – eSTUDENT (Case Study Competition tim), Savjet mladih općine Sveti Martin na Muri, Udruga studenata Međimurja

OSTALE VJEŠTINE

Ostale vještine

- trčanje, planinarenje, rad u obiteljskom vinogradu, putova